

DE IMPACT VAN SOCIALE ECONOMIE OP ARMOEDEBESTRIJDING IN VLAANDEREN

Wim Van Lancker (KU Leuven) en Pieter Cools
(AP)

Webinar 14 mei 2024

**Centrum voor Sociaal Beleid
Herman Deleeck (CSB)**

**Bea Cantillon
Sarah Marchal
Hannes Lenaerts
Wouter Neelen**

**Centrum voor Sociologisch
Onderzoek (CESO)**

**Wim Van Lancker
Bram Audenaert
Lore Van Herreweghe
Marie-Laure Mulayi**

Stadskracht

**Pieter Cools
Jusra Baki**

Probleemstelling

- **Goede redenen om te vermoeden dat de Vlaamse sociale economie een belangrijke rol kan spelen in de strijd tegen armoede** (Cantillon et al., 2019).
  - Gezinnen met lage werkintensiteit → hoger armoederisico
  - Kansengroepen: 55-plussers, kortgeschoolden, mensen met een nationaliteit van buiten de EU-28 en personen met een ziekte, chronische aandoening of handicap (Steunpunt Werk, 2019).
  - Het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2020-2024 verwijst naar SE inzake tewerkstellingskansen voor personen in armoede
- **MAAR Niet duidelijk 'hoe' en 'in welke mate' ze deze rol vervult.**
  - Weinig onderzoek en de relatie tussen tewerkstelling en armoede is complexer dan vaak wordt aangenomen (Van Lancker, 2019).

Onderzoeksvragen

---

1. Wat zijn de persoonlijke en gezinskenmerken van de werkenden binnen de sociale economie?
2. Wat is het armoederisico van werkenden binnen de sociale economie, en hoe verandert het armoederisico bij instroom in de sociale economie en uitstroom uit de sociale economie?
3. Hoe ervaren doelgroepwerknemers en -medewerkers de impact van tewerkstelling in de sociale economie op andere vormen van sociale uitsluiting?
4. Welke mechanismen op persoonlijk, gezin-, -organisatie, - en beleidsniveau hangen samen met het armoederisico van werkenden in de sociale economie?
5. Wat is het potentieel, vanuit macro-perspectief, van de sociale economie om de armoedecijfers op Vlaams niveau te verminderen?

Onderzoeksactiviteiten

Administratieve data

Gelinkte data VDAB, Statbel and DWSE instromers 2019.
Instroom (N=2.859)
Controle (N=40.619)

Profielen en armoederisico

Vragenlijst

Vragenlijst voor
doelgroepwerknemers
sociale economie (n=1007)

Ervaringen
doelgroepmedewerkers

Microsimulatie inkomen typeHH

Simulaties van het
beschikbaar inkomen van
het huishouden voor
typegezinnen

Armoederisico

Kwalitatief onderzoek

- 5 focusgroepen
- 17 diepte interviews

Mechanismen in de praktijk

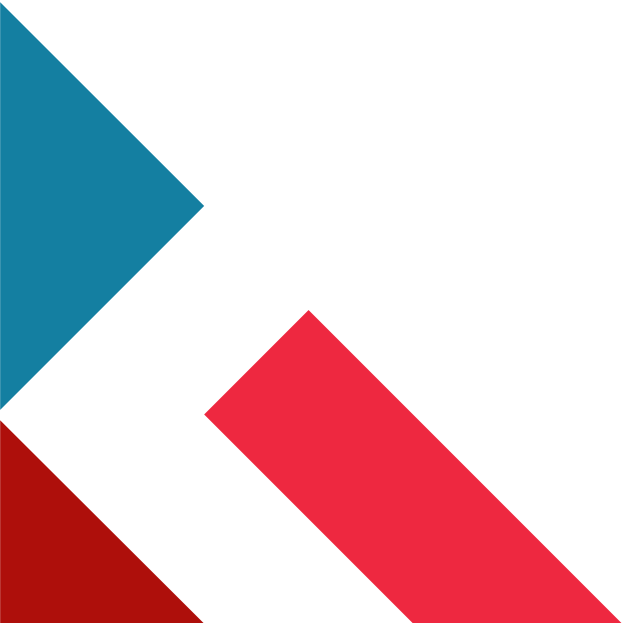

Microsimulatie opschaling SE

Hoe zou een opschaling van
het aantal tewerkgestelden
in de SE in Vlaanderen eruit
zien?

Projectie

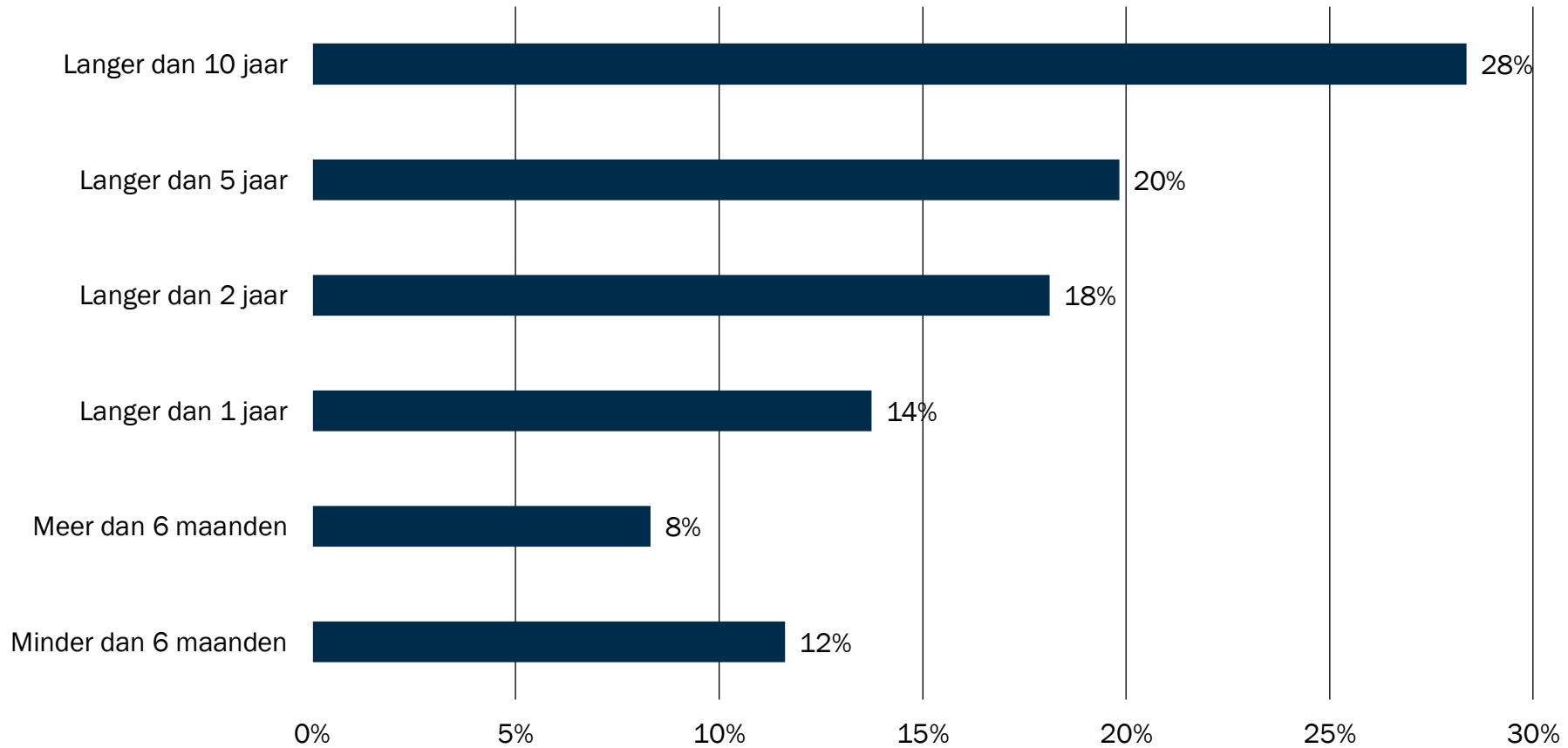
Profiel van doelgroepwerknemers

	Populatie	Werkende bevolking	Sociale Economie	
Gegevens	Statbel	DWSE	Admin	Survey
Jaar	2021	2021	2019	2022
Kenmerk	populatie (%)	SE populatie (%)	Instroomgroep (%)	respondenten (%)
		n=28 639	n=2 860	n=1 007
Geslacht				
Man	52,7	64,5	68,0	59,3
Vrouw	47,3	35,5	32,0	40,8
Leeftijd				
<25	6,2	7,3	23,7	7,1
25-54	76,0	70,2	66,6	70,5
55+	17,8	22,5	9,8	22,3
Gezinssamenstelling				
Eenpersoonshuishouden			27,4	29,7
Getrouwd/samenwonend zonder kinderen			9,2	12,6
Getrouwd/samenwonend met kinderen			38,7	37,8
Eenoudergezin			19,1	16,1
Ander/collectief huishouden			5,7	6,8
Scholingsniveau				
Kortgeschoold	11,8	80,7	77,7	
Middengeschoold	39,4	16,7	19,2	
Hooggeschoold	48,8	2,4	3,0	
Herkomst				
Belgisch	92,2	80,9	81,5	69,3
Migratieachtergrond:	7,1	18,9	18,5	30,7
Europees			5,5	6,1
Niet Europees			13,0	24,7
Maatregel				
Collectief Maatwerk		84		85,6
Lokale Diensteneconomie		8		14,4
Andere		12		

Duur tewerkstelling bedrijf

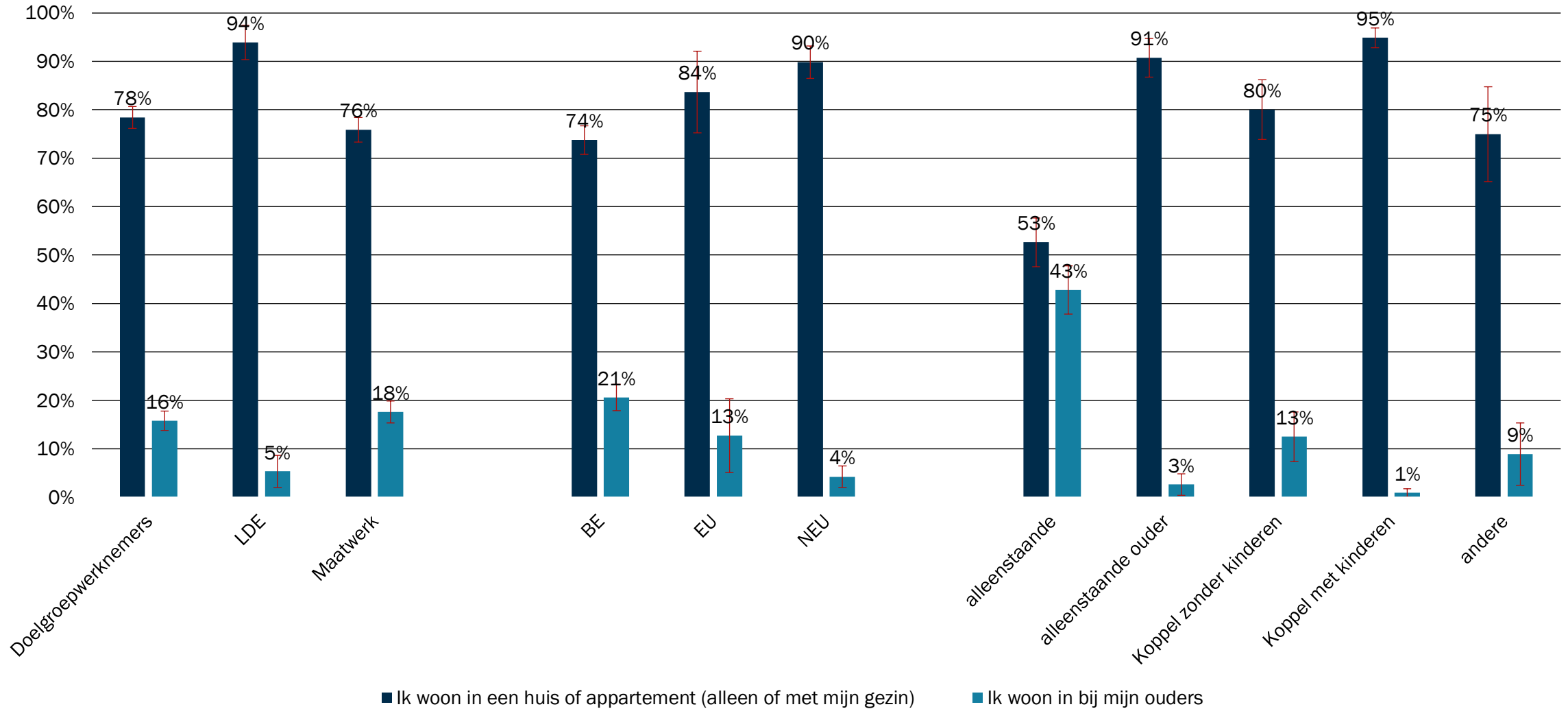
Survey

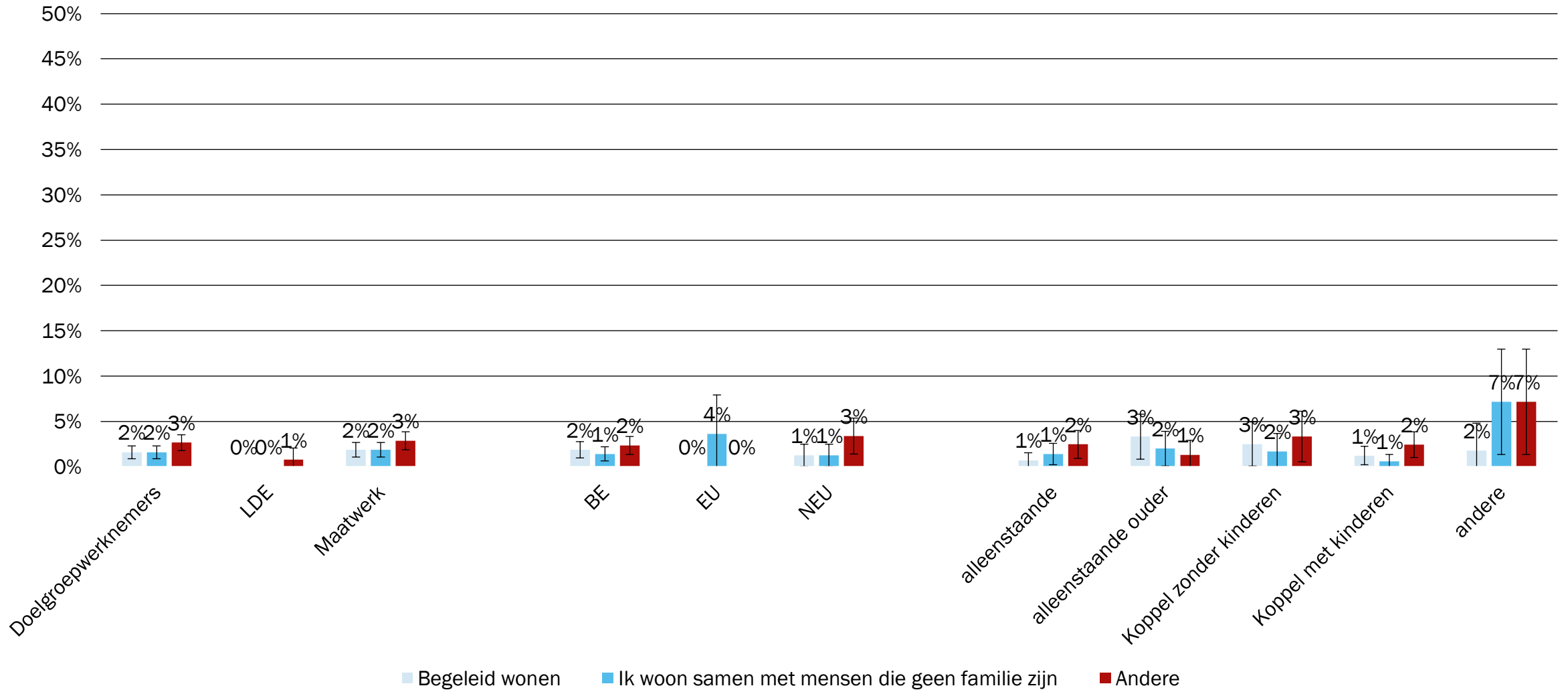
Huisvesting

Survey

Huisvesting

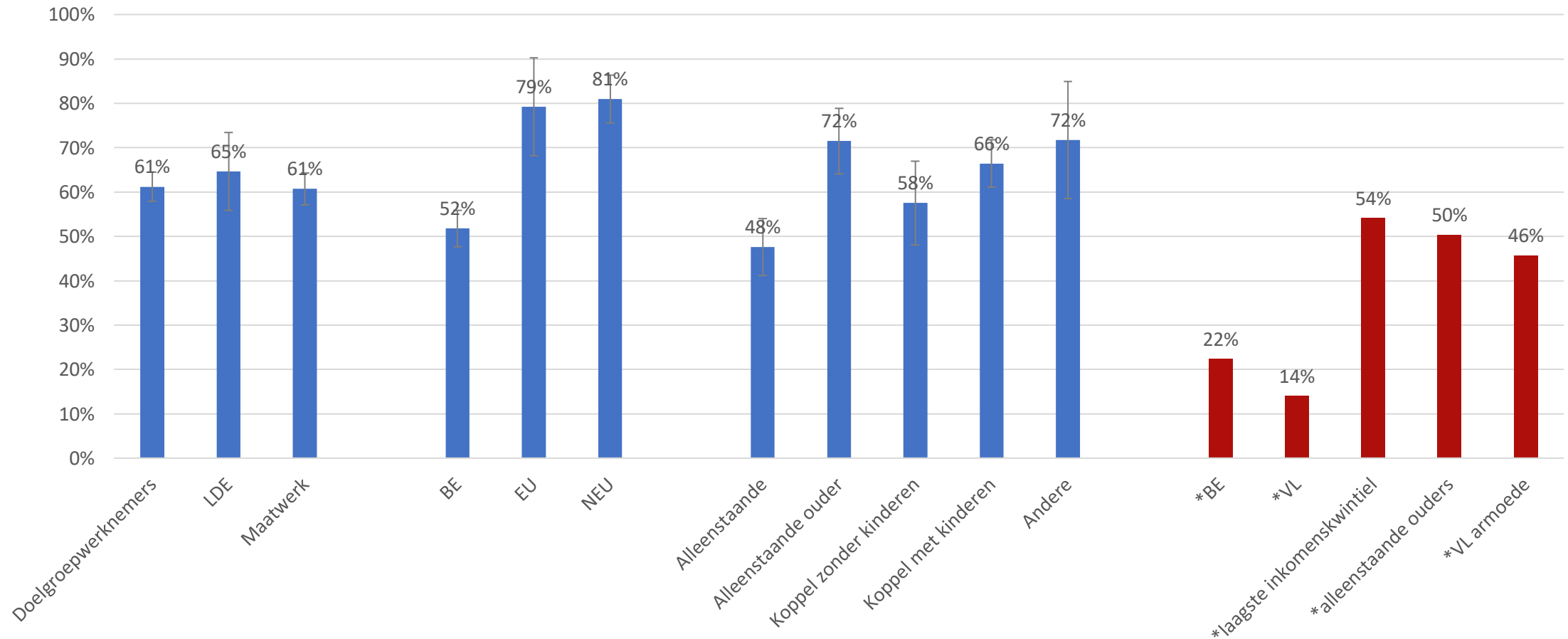
Survey

Subjectieve armoede

Survey

Moeilijkheden om onverwachte uitgave (€1.200) te betalen (%)

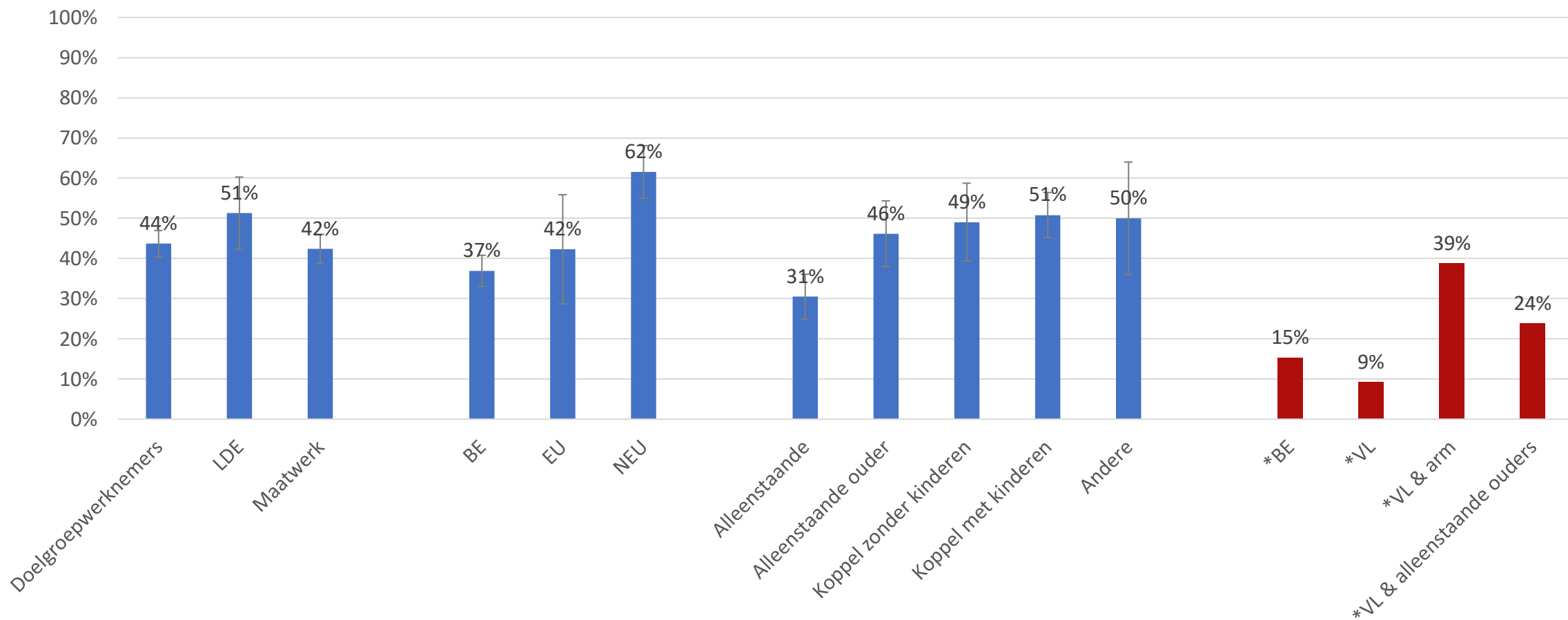

*SILC 2021

Subjectieve armoede

Survey

Moeilijkheden om rond te komen (%)

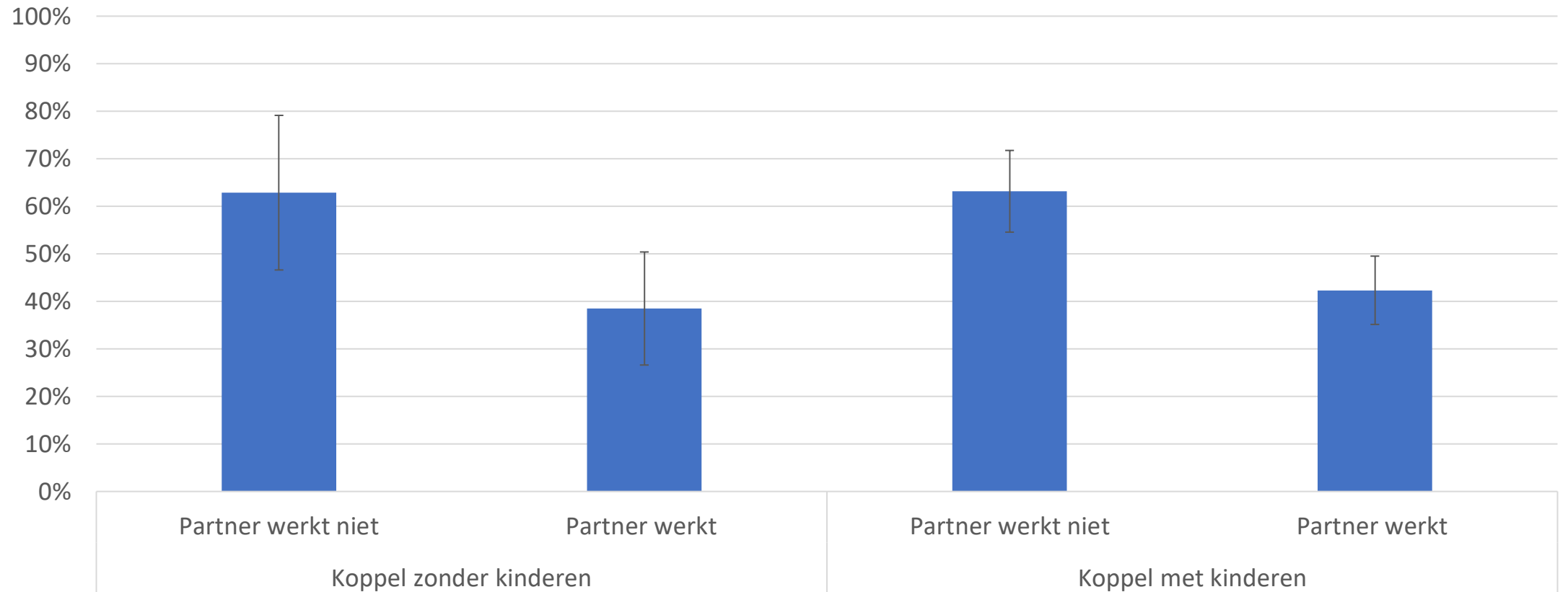

*SILC 2021

Subjectieve armoede

Survey

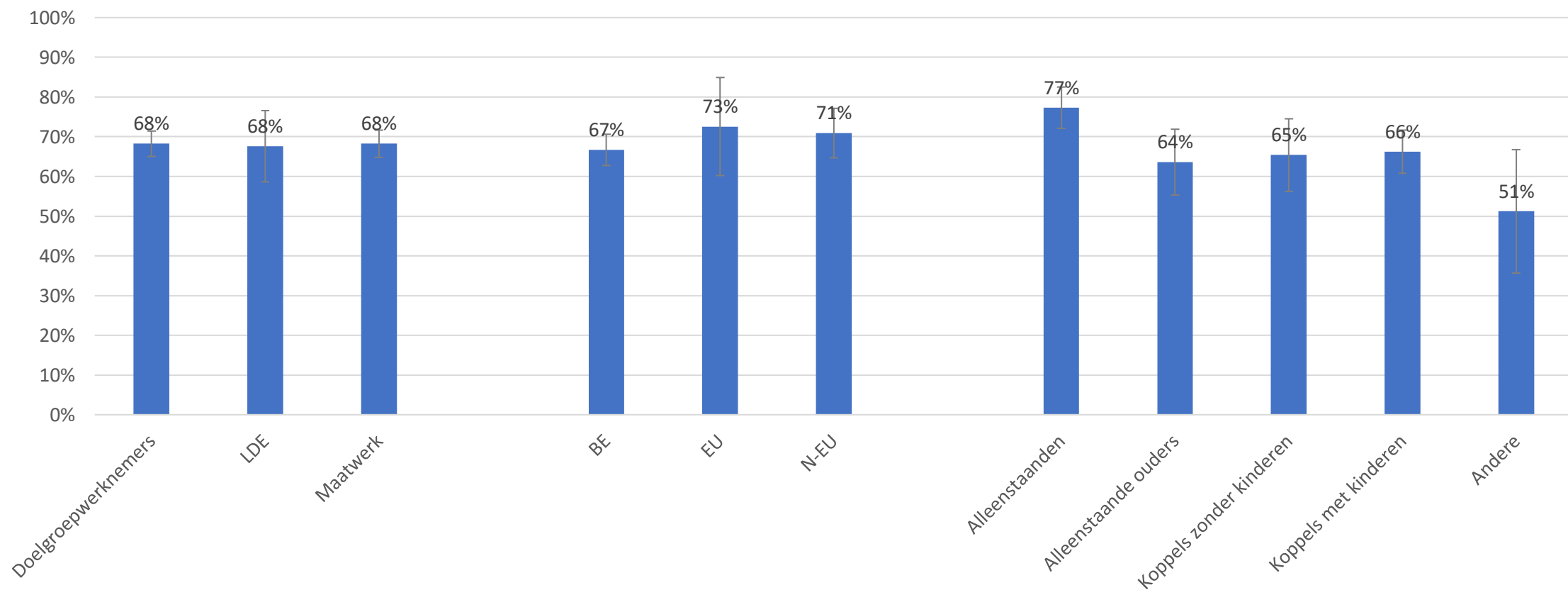
Moeilijkheden om rond te komen (%)

Subjectieve armoede

Survey

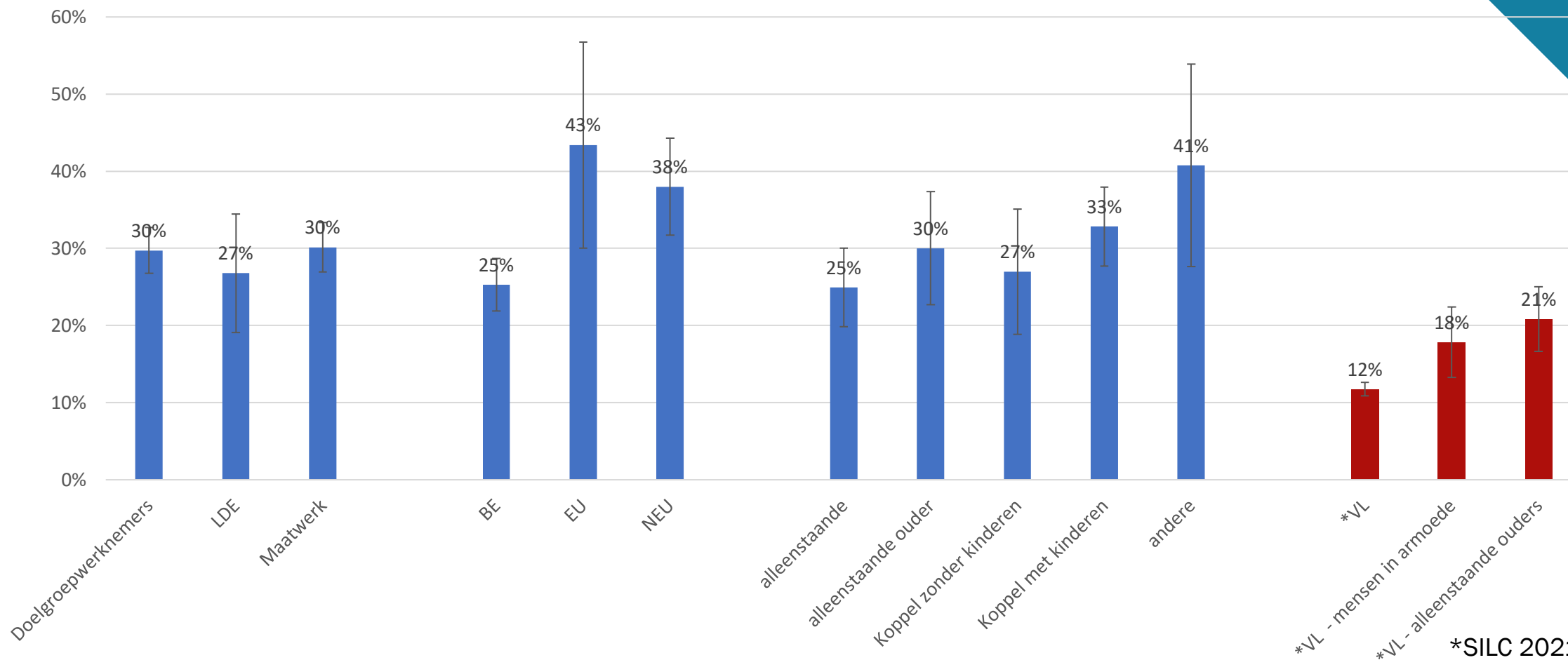
Het is makkelijker geworden om rond te komen sinds tewerkstelling in het bedrijf (%)

Huisvesting

Heb je in jouw woning volgende problemen? Een lek, vochtproblemen, rot, weinig licht

Survey

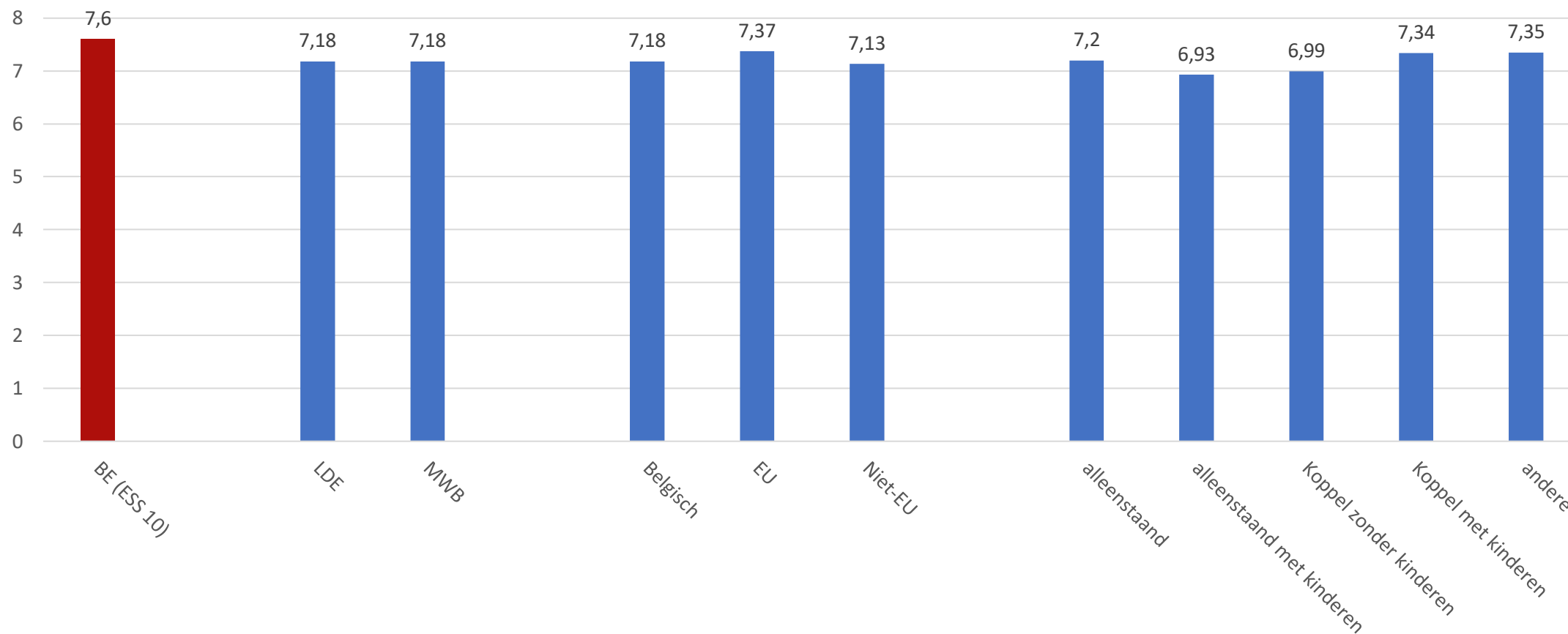

*SILC 2021

Levenstevredenheid

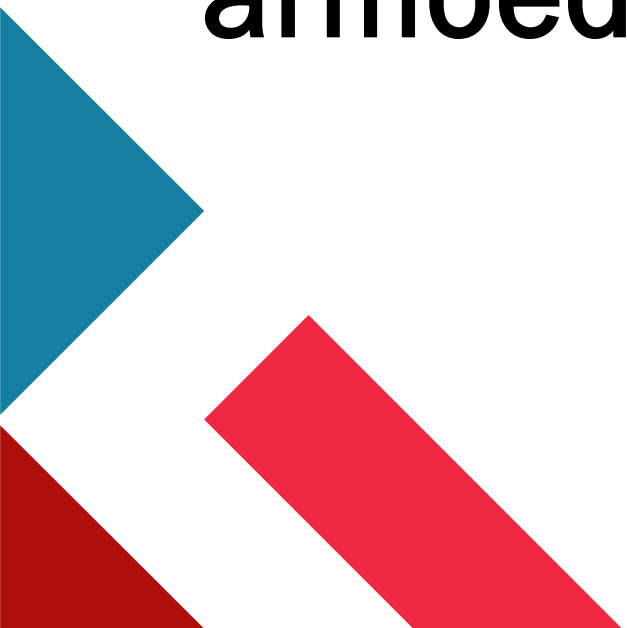
Survey

Tevreden met leven in het geheel

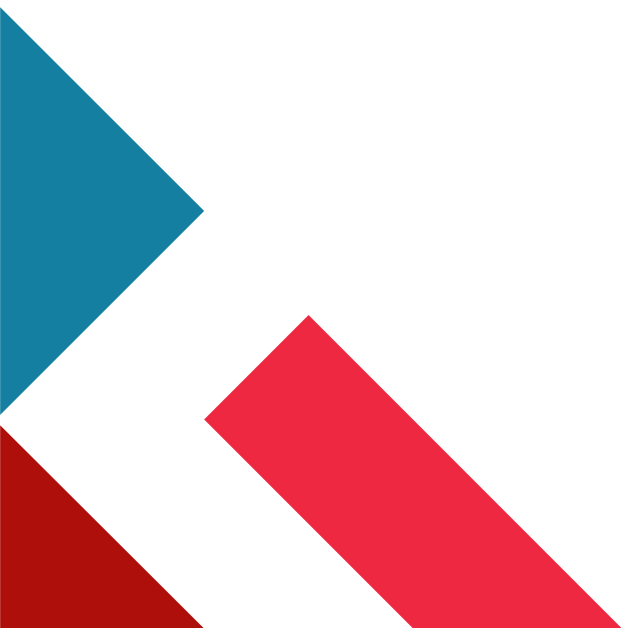
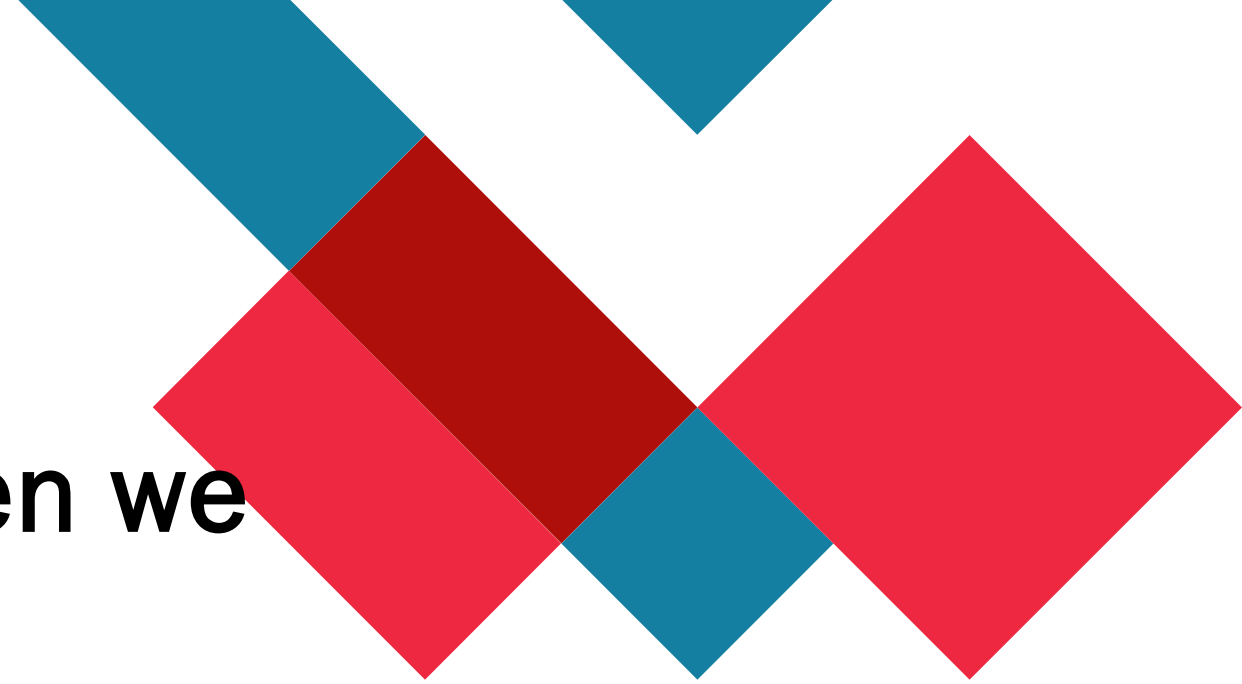

Sociale economie, inkomen en armoederisico

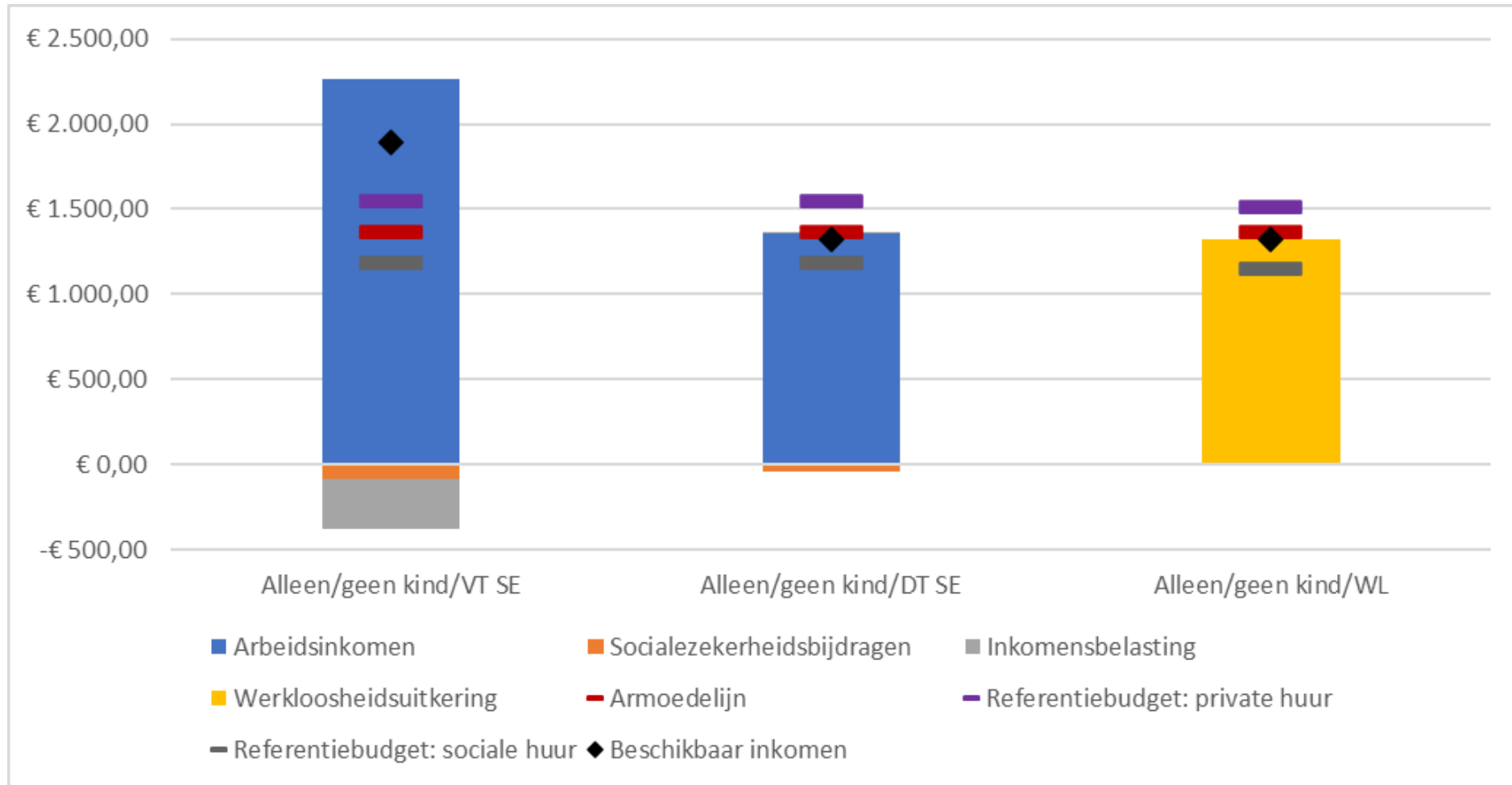

**Simulaties: wat kunnen we
verwachten?**

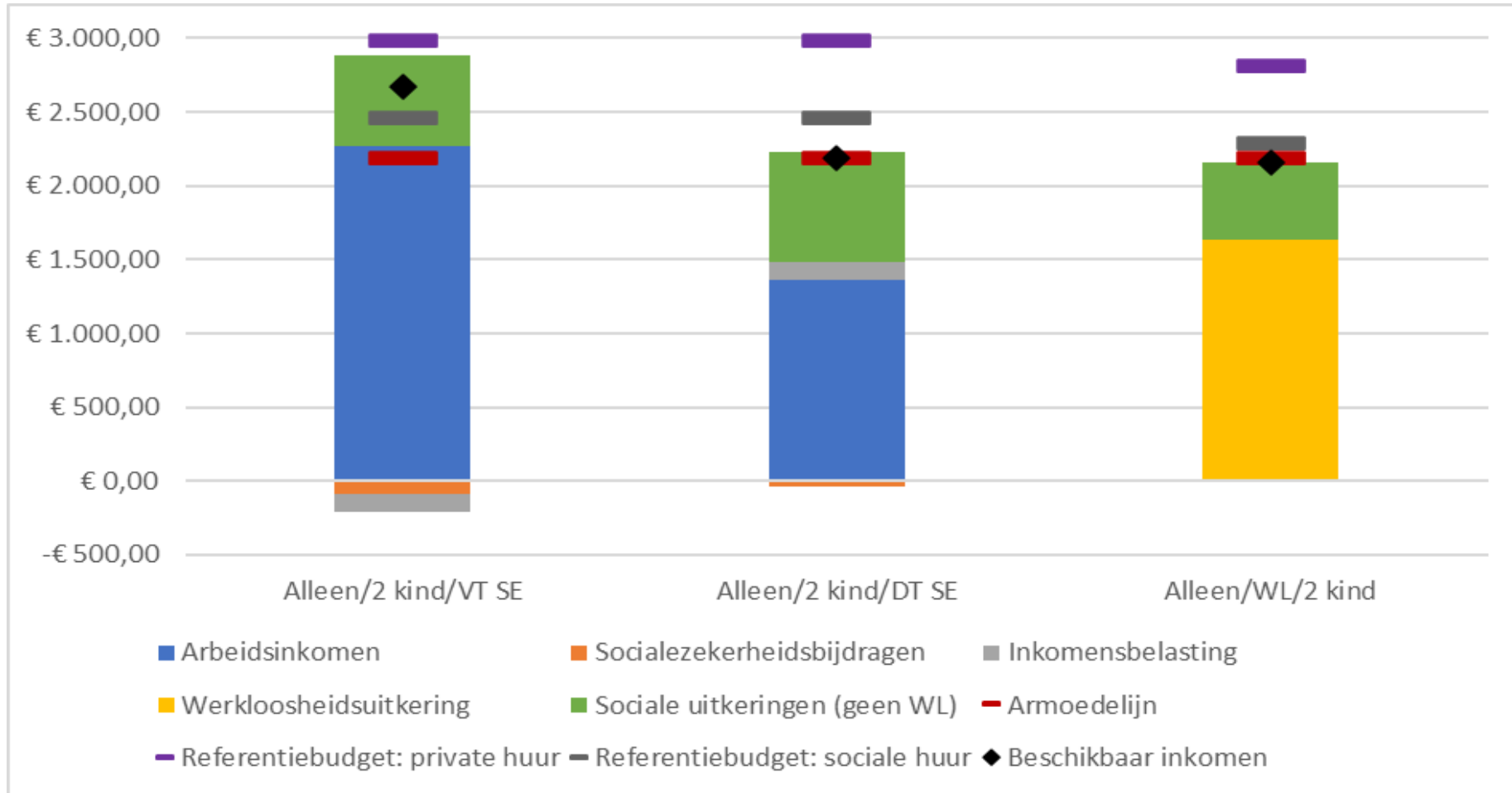
Alleenstaande

Hot simulatie

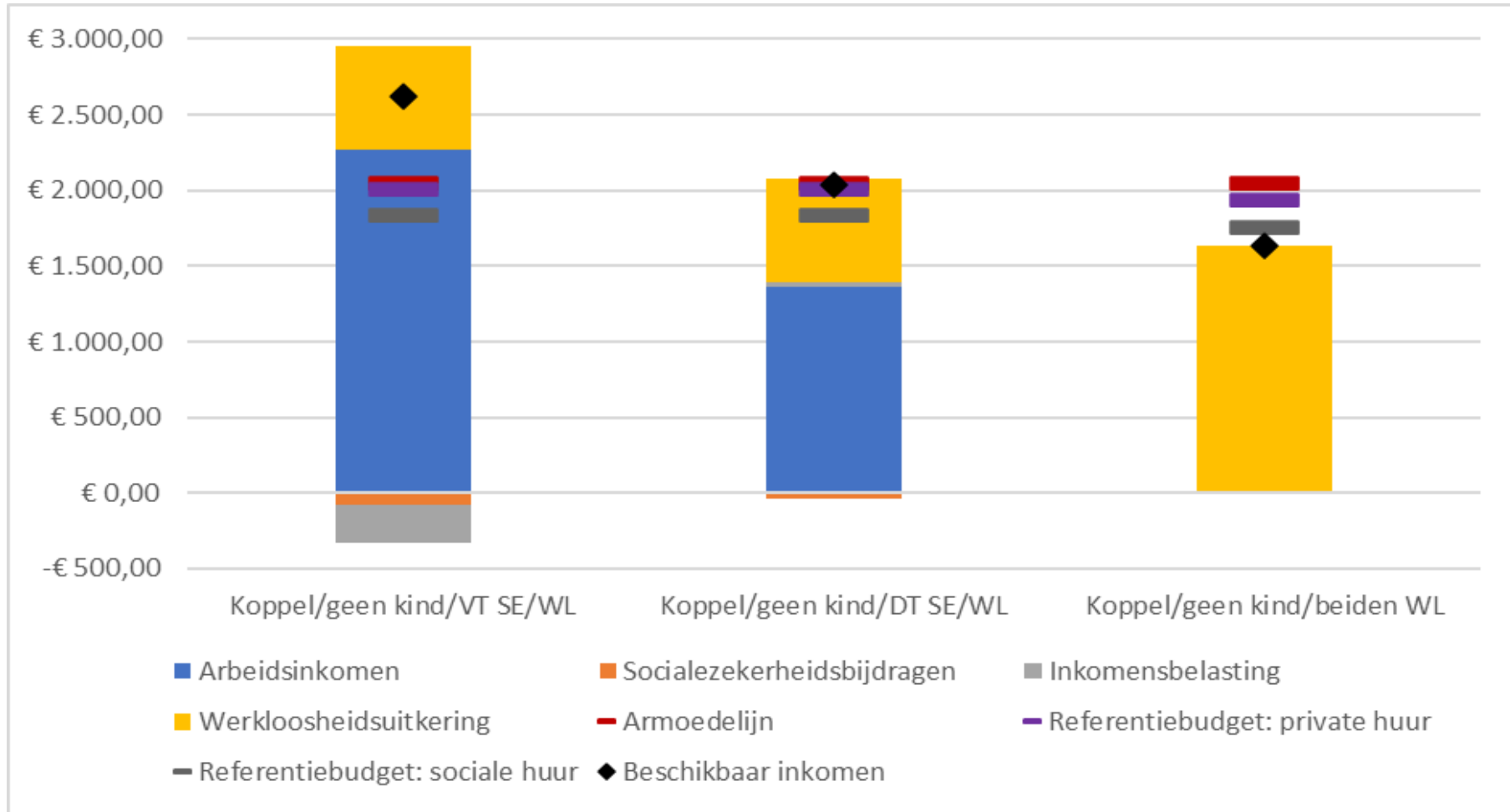

Alleenstaande ouder

Hot simulatie

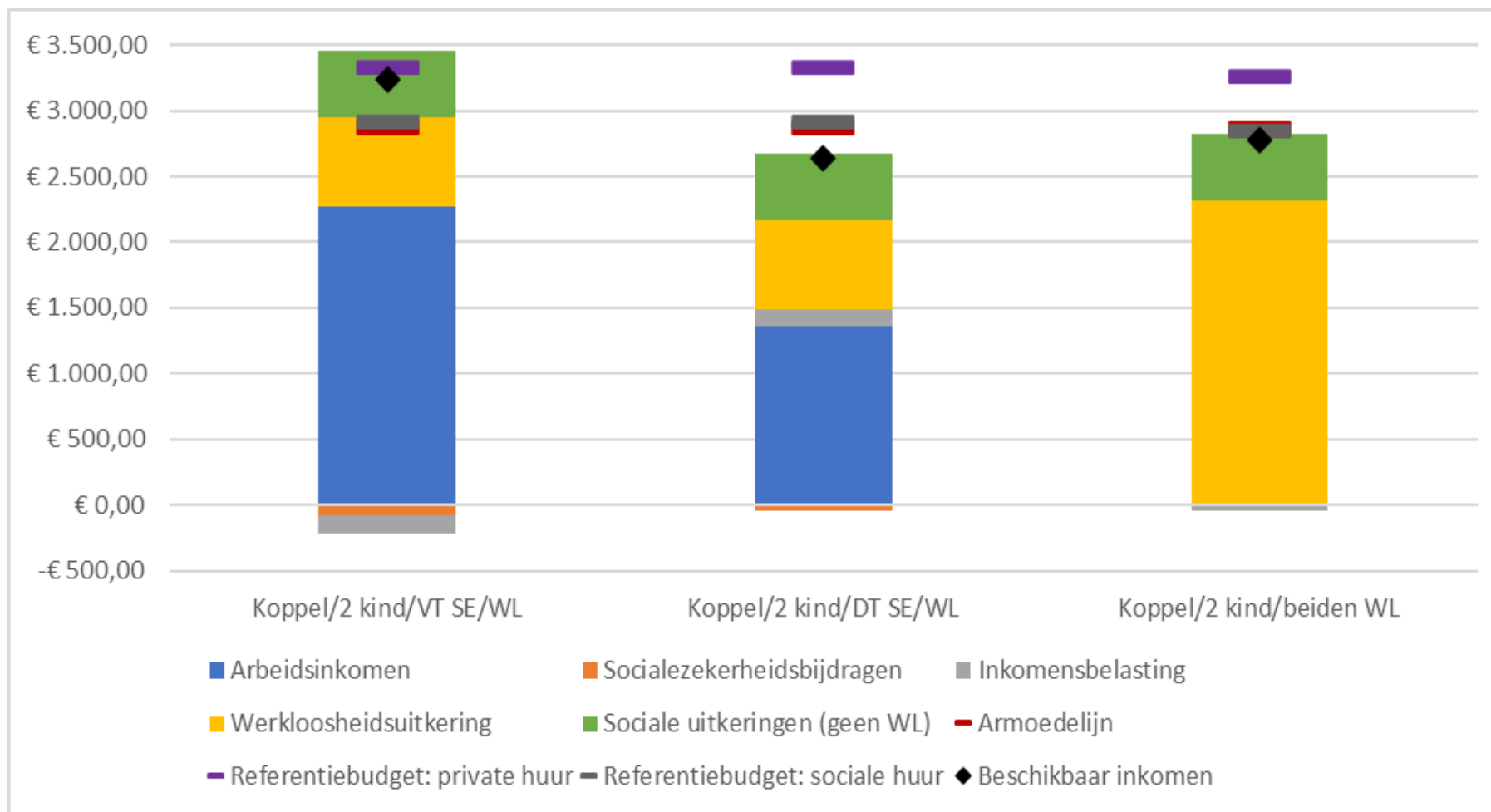

Koppel, partner werkloos, zonder kinderen Hot simulatie

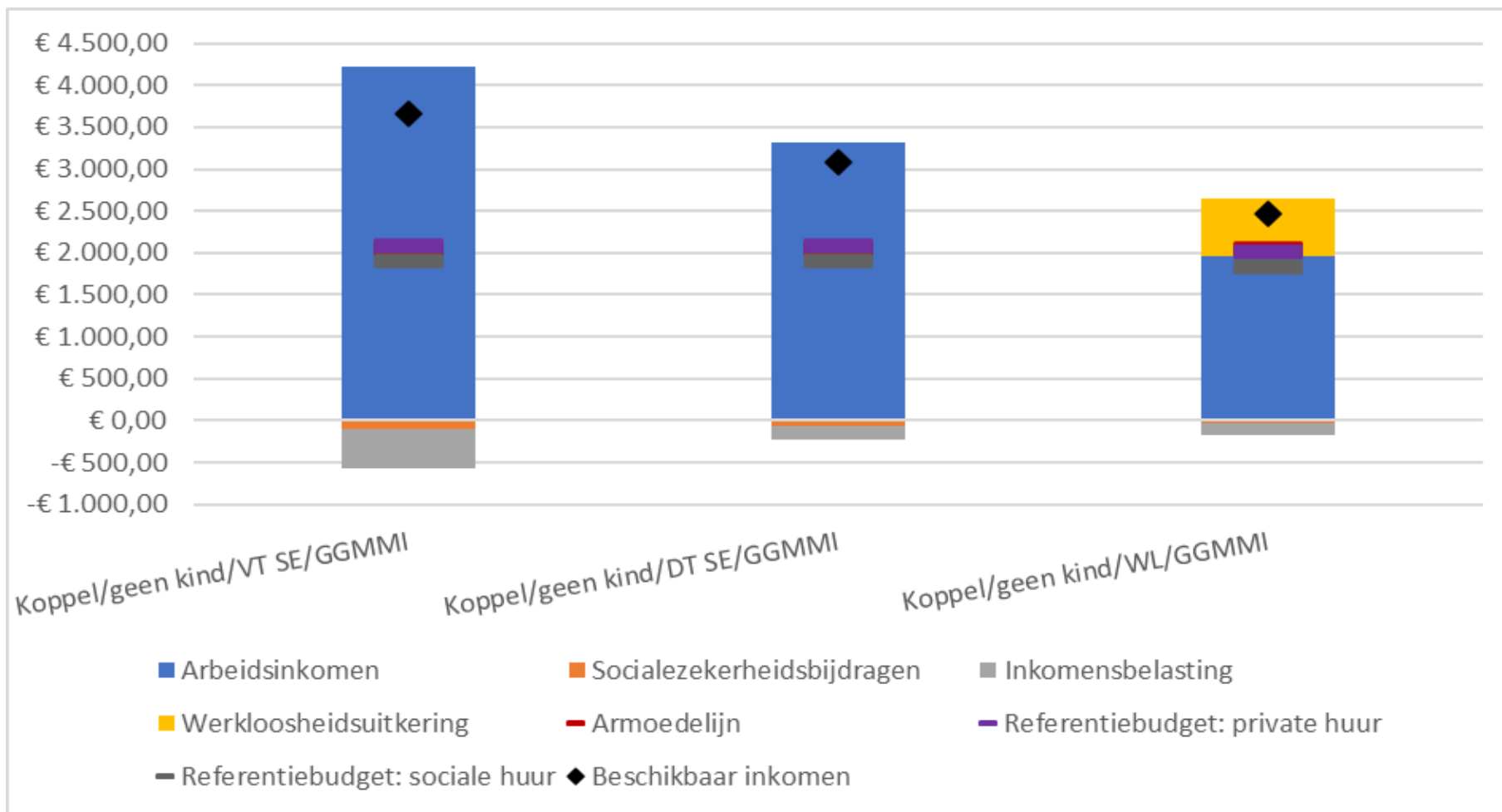
Koppel, partner werkloos, 2 kinderen

Hot simulatie

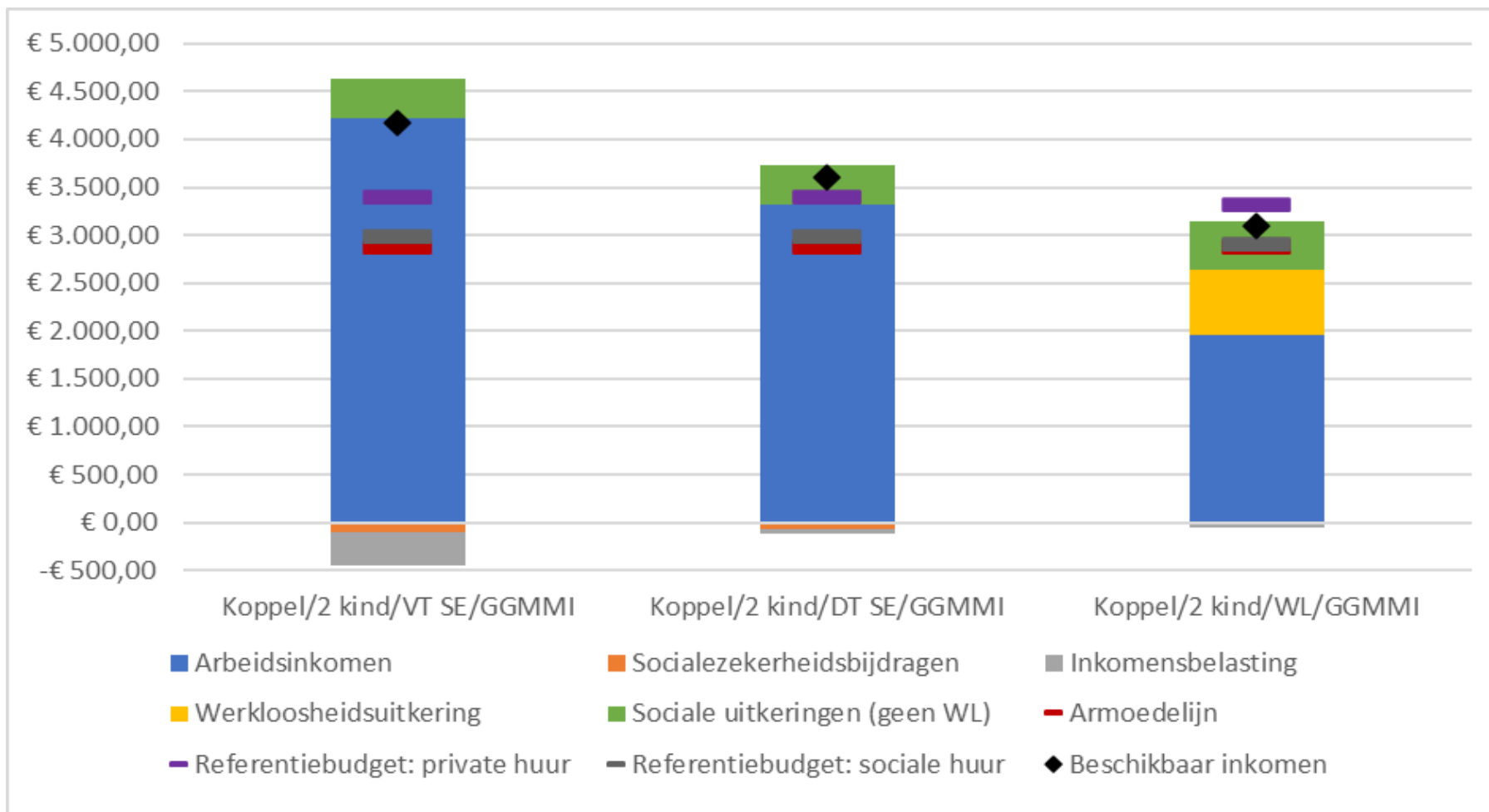

Koppel, partner GGMI

HHot simulatie

Koppel, partner met GGMMI, 2 kinderen Hot simulatie

**Administratieve data: wat
zien we in werkelijkheid
gebeuren?**

Instromers en controlegroepen

Instromers: in 2019 ingestroomd in de sociale economie

Controlegroep: personen die in 2019 aanduiding van arbeidsbeperking hebben en niet ingestroomd zijn

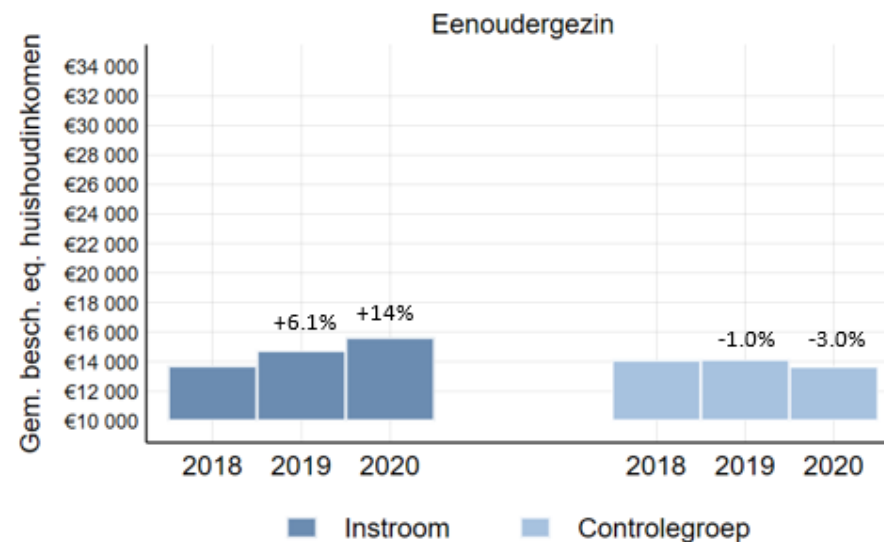
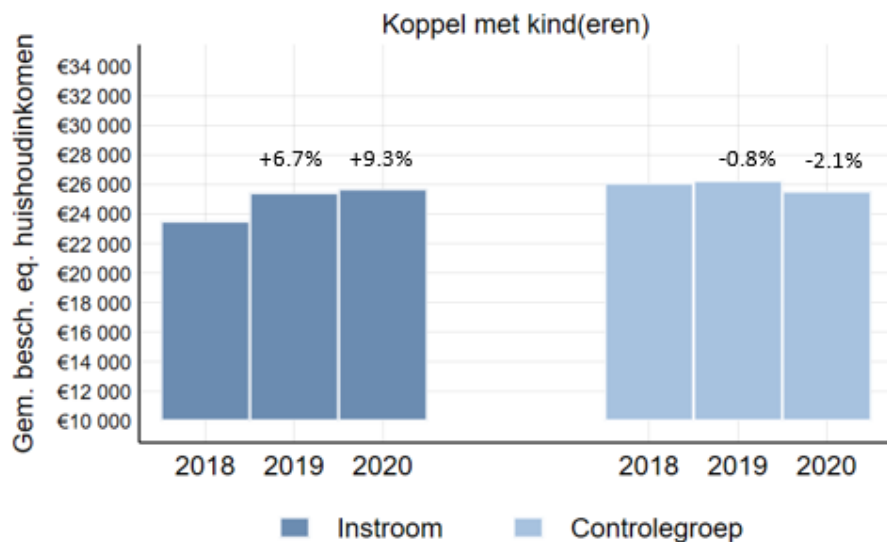
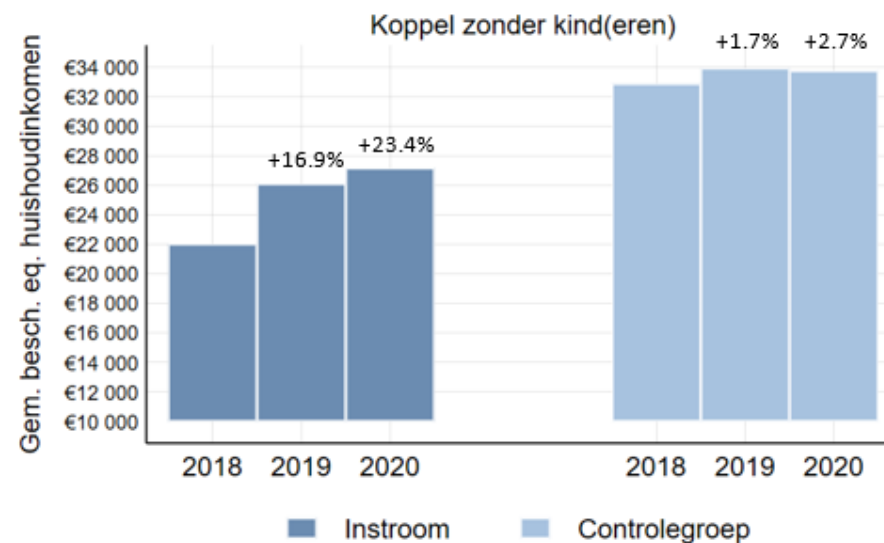
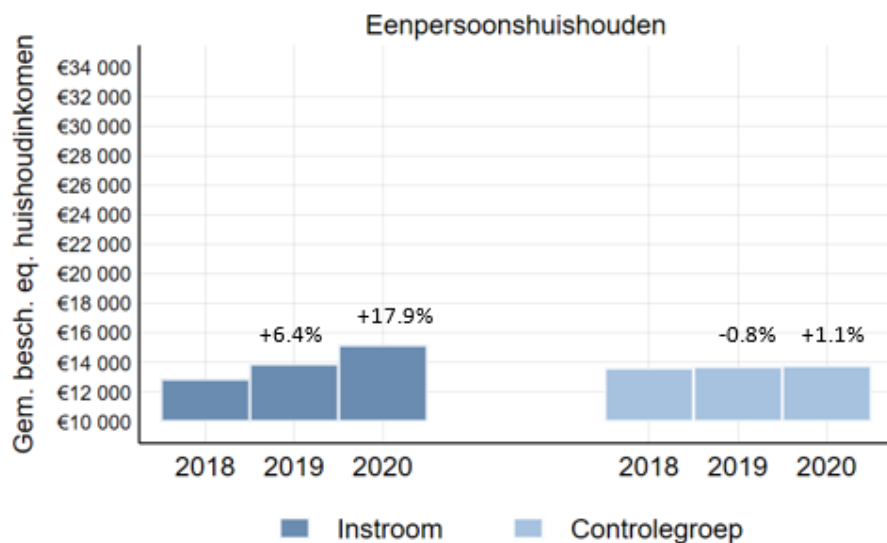
Bijkomende controlegroep: aanduiding van arbeidsbeperking mét toegekend advies voor lokale diensteneconomie en collectief maatwerk maar niet ingestroomd

Instromers in SE vs. Controlegroep

Admin data

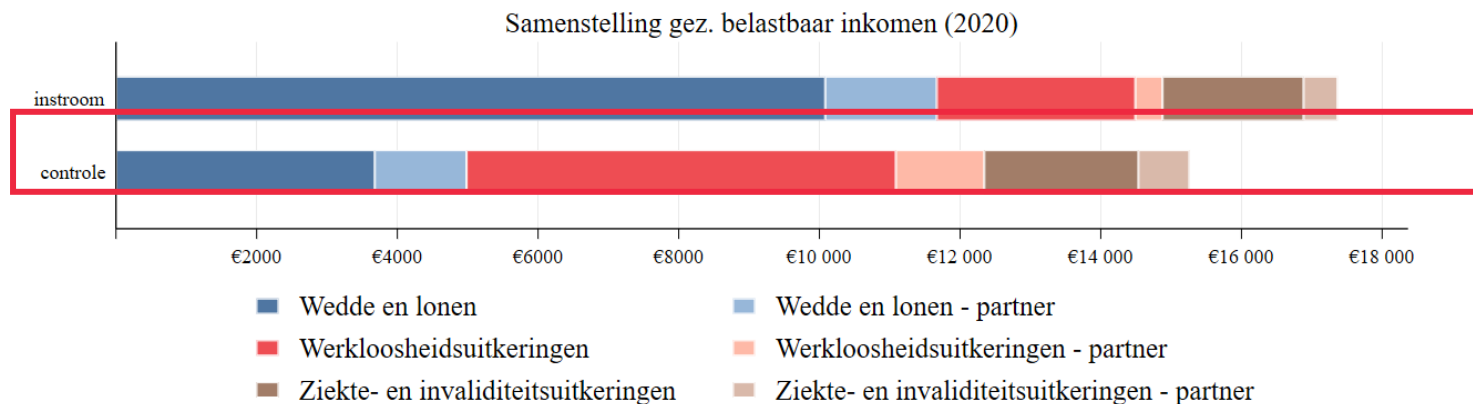
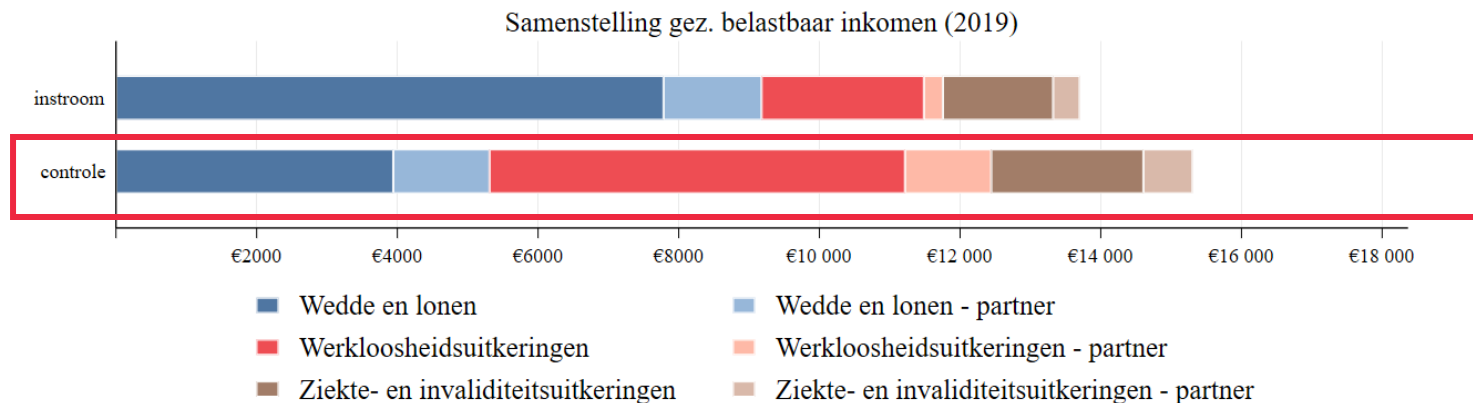
Netto beschikbaar equivalent huishoudinkomen (gecorrigeerd voor inflatie)	<u>Inkomensevolutie 2018-2020</u>					
	Gemiddelde			Mediaan		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Totale onderzoekspopulatie (n = 43 185)	€20 585	€20 667	€20 684	€15 950	€16 038	€16 008
Instroom (n = 2 835)	€17 749	€19 112	€20 145	€14 600	€15 545	€16 331
Controlegroep (n = 40 350)	€20 784	€ 20 776	€20 722	€16 100	€16 070	€15 976
Controlegroep met toegekend advies (n = 7 326)	€16 805	€16 723	€16 794	€14 350	€14 400	€14 410

Inkomensevolutie

Effect op het arbeidsinkomen

Admin data

Effect op het armoederisico

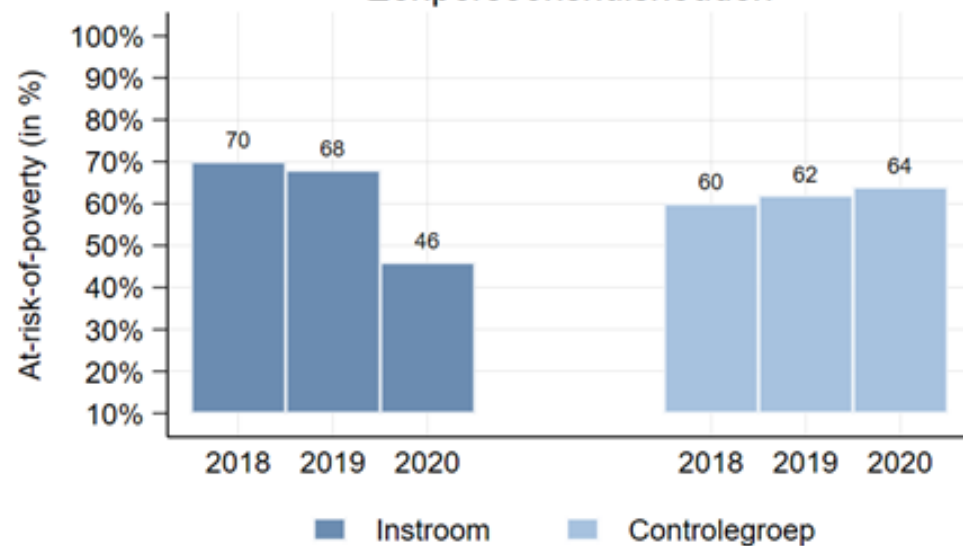

Alle instromers 2019

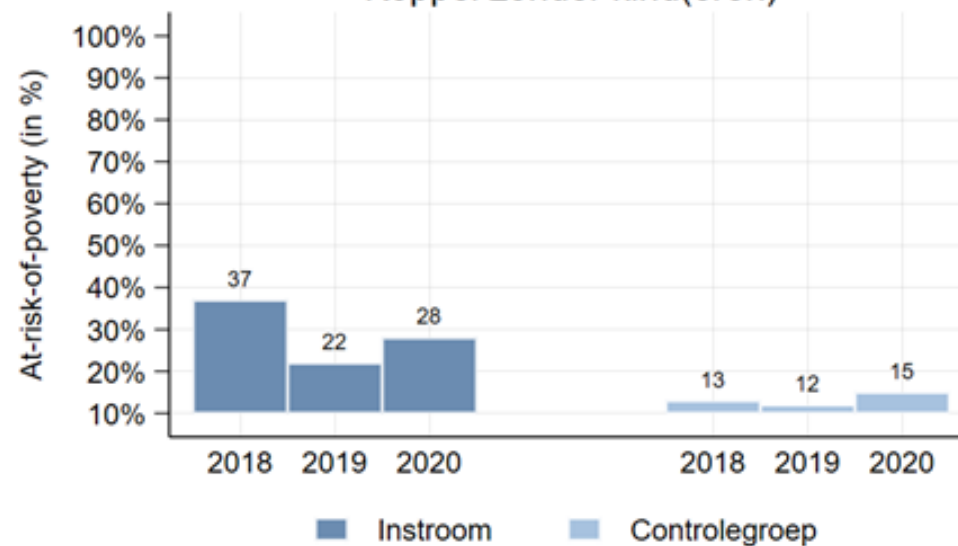
Admin data

Armoederisico (in %)	2018	2019	2020
Totale onderzoekspopulatie (n = 43 185)	40	42	44
Instroom (n = 2 835)	48	46	42
Controlegroep (n = 40 350)	39	42	45
Controlegroep met toegekend advies (n = 7 326)	49	52	55

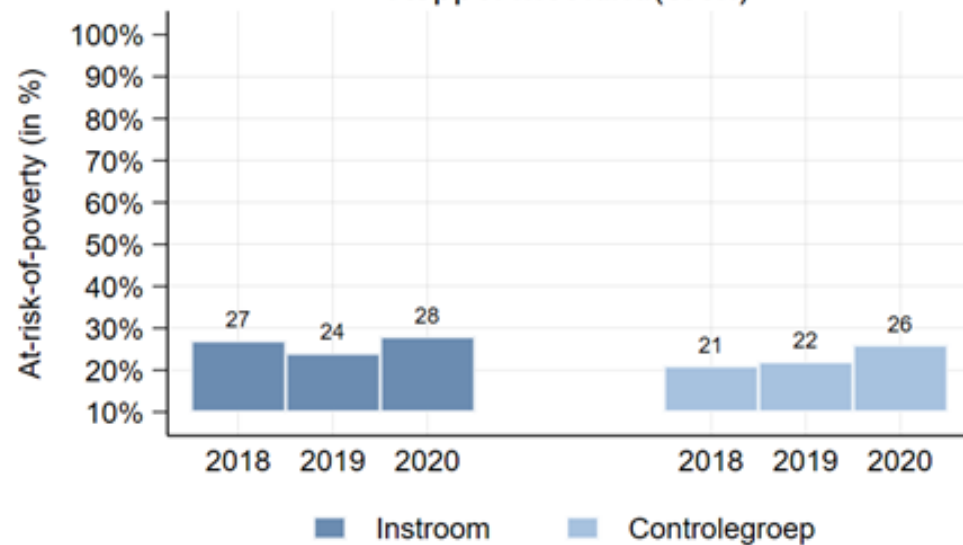
Eenpersoonshuishouden

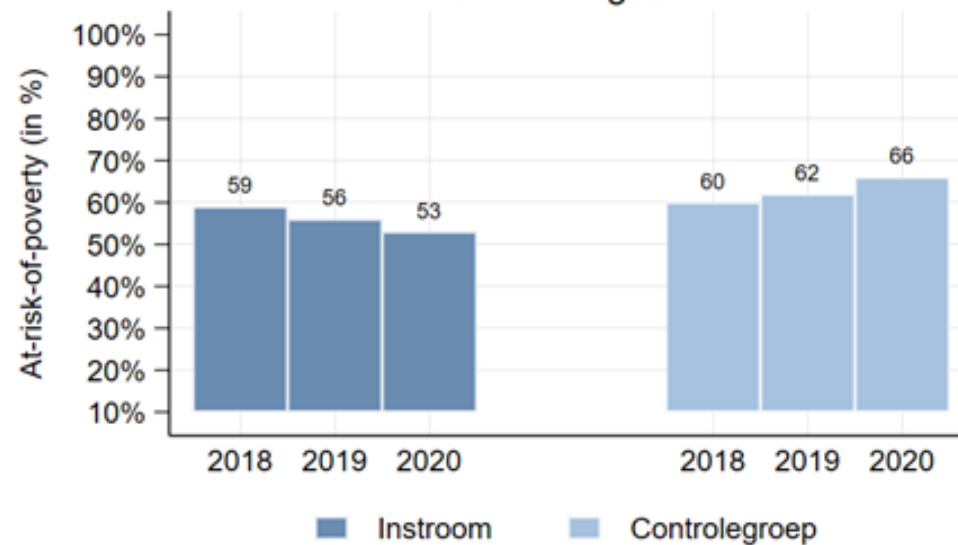
Koppel zonder kind(eren)

Koppel met kind(eren)

Eenoudergezin

Belang van (werkende) partners

Admin data

Koppels met kind(eren)		Armoederisico (in %)	
		2019	2020
Partner met voornamelijk inkomsten uit wedde en lonen	Instroom (n = 311)	27	21
	Controlegroep (n = 4379)	12	11
Partner met voornamelijk inkomsten uit werkloosheids-, ziekte- en invaliditeitsuitkering	Instroom (n = 255)	25	33
	Controlegroep (n = 5093)	30	36

Koppels zonder kind(eren)		Armoederisico (in %)	
		2019	2020
Partner met voornamelijk inkomsten uit wedde en lonen	Instroom (n = 108)	7	5
	Controlegroep (n = 2434)	4	4
Partner met voornamelijk inkomsten uit werkloosheids-, ziekte- en invaliditeitsuitkering	Instroom (n = 152)	36	45
	Controlegroep (n = 3982)	17	22

Belang van (werkende) partners

Admin data

Koppels met kind(eren)		AROP (in %)	
		2019	2020
Partner met voornamelijk inkomsten uit wedde en lonen	Instroom (n = 311)	27	21
	Controlegroep (n = 4379)	12	11
Partner met voornamelijk inkomsten uit werkloosheids-, ziekte- en invaliditeitsuitkering	Instroom (n = 255)	25	33
	Controlegroep (n = 5093)	30	36

Koppels zonder kind(eren)		AROP (in %)	
		2019	2020
Partner met voornamelijk inkomsten uit wedde en lonen	Instroom (n = 108)	7	5
	Controlegroep (n = 2434)	4	4
Partner met voornamelijk inkomsten uit werkloosheids-, ziekte- en invaliditeitsuitkering	Instroom (n = 152)	36	45
	Controlegroep (n = 3982)	17	22

Belang van (werkende) partners

Admin data

Koppels met kind(eren)		AROP (in %)	
		2019	2020
Partner met voornamelijk inkomsten uit wedde en lonen	Instroom (n = 311)	27	21
	Controlegroep (n = 4379)	12	11
Partner met voornamelijk inkomsten uit werkloosheids-, ziekte- en invaliditeitsuitkering	Instroom (n = 255)	25	33
	Controlegroep (n = 5093)	30	36

Koppels zonder kind(eren)		AROP (in %)	
		2019	2020
Partner met voornamelijk inkomsten uit wedde en lonen	Instroom (n = 108)	7	5
	Controlegroep (n = 2434)	4	4
Partner met voornamelijk inkomsten uit werkloosheids-, ziekte- en invaliditeitsuitkering	Instroom (n = 152)	36	45
	Controlegroep (n = 3982)	17	22

Voltijds vs. Deeltijds werken

Admin data

		AROP (in %)	
		2019	2020
Voltijds	Tweeverdiener (n = 88)	17	14
	Eenverdiener (n = 349)	44	42
Deeltijds	Tweeverdiener (n = 19)	21	17
	Eenverdiener (n = 81)	41	43

Voltijds vs. Deeltijds werken

Admin data

		AROP (in %)	
		2019	2020
Voltijds	Tweeverdiener (n = 88)	17	14
	Eenverdiener (n = 349)	44	42
Deeltijds	Tweeverdiener (n = 19)	21	17
	Eenverdiener (n = 81)	41	43

Voltijds vs. Deeltijds werken

Admin data

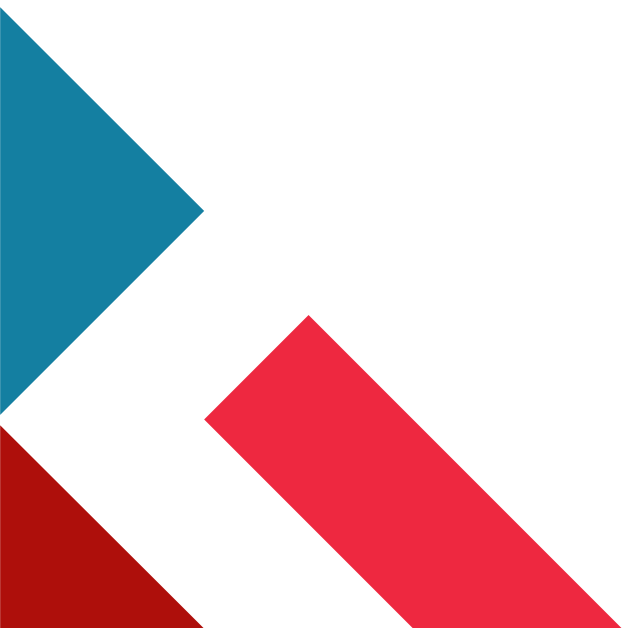
		AROP (in %)	
		2019	2020
Voltijds	Tweeverdiener (n = 88)	17	14
	Eenverdiener (n = 349)	44	42
Deeltijds	Tweeverdiener (n = 19)	21	17
	Eenverdiener (n = 81)	41	43

Voltijds vs. Deeltijds werken

Admin data

	Armoederisico (in %)	
	2019	2020
Deeltijds in combinatie met werkloosheidsuitkering (n = 54)	44	39
Deeltijds zonder aanvulling werkloosheidsuitkering (n = 45)	29	33

**Sociale economie,
werk & welzijn**

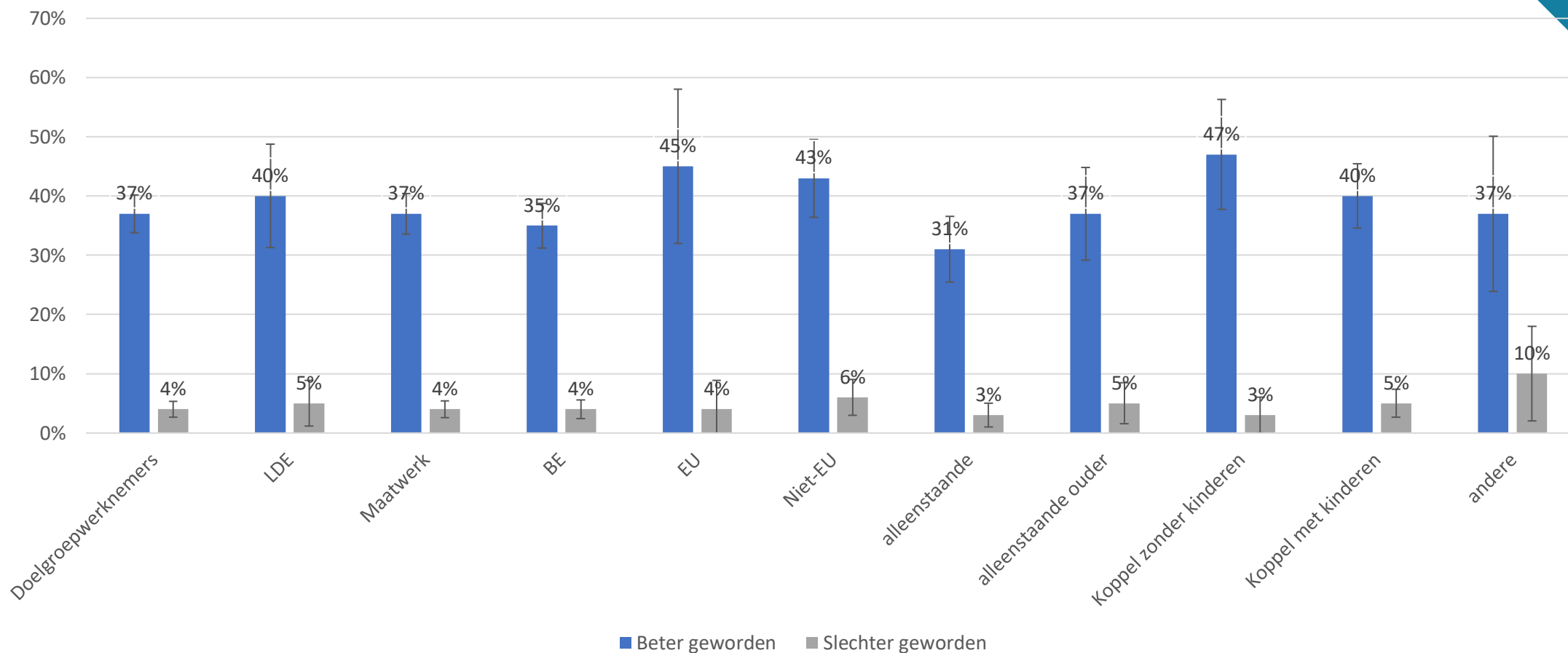

Huisvesting

Verandering in tevredenheid sinds tewerkgesteld voor dit bedrijf

Survey

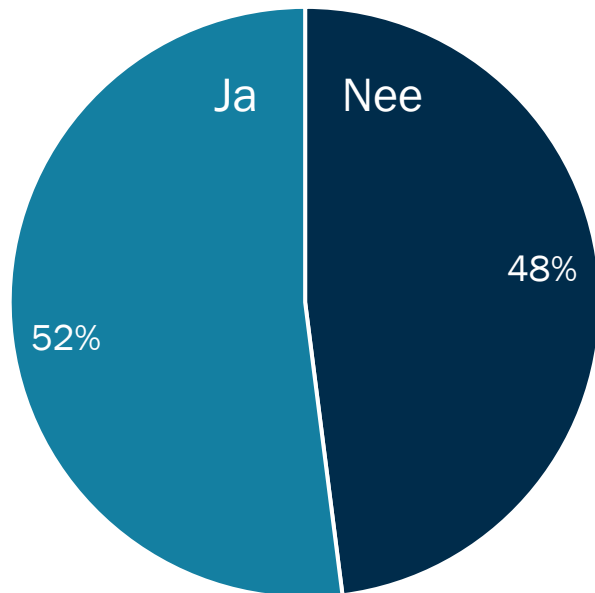

Stress

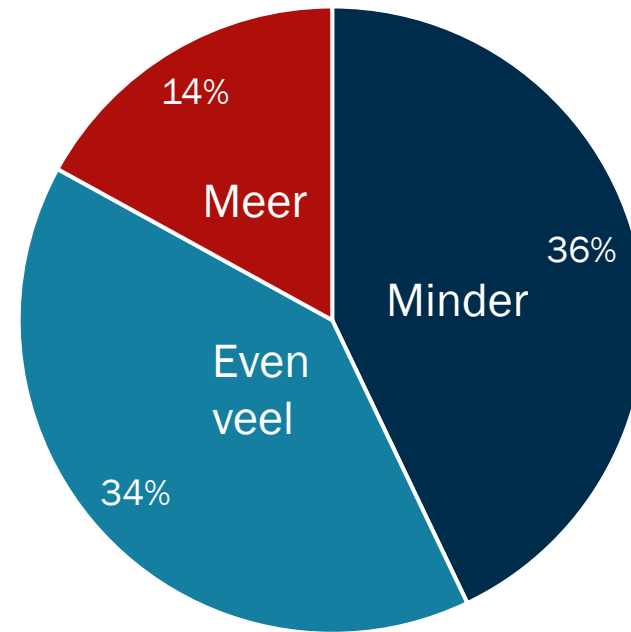

Survey

Soms stress door het werk

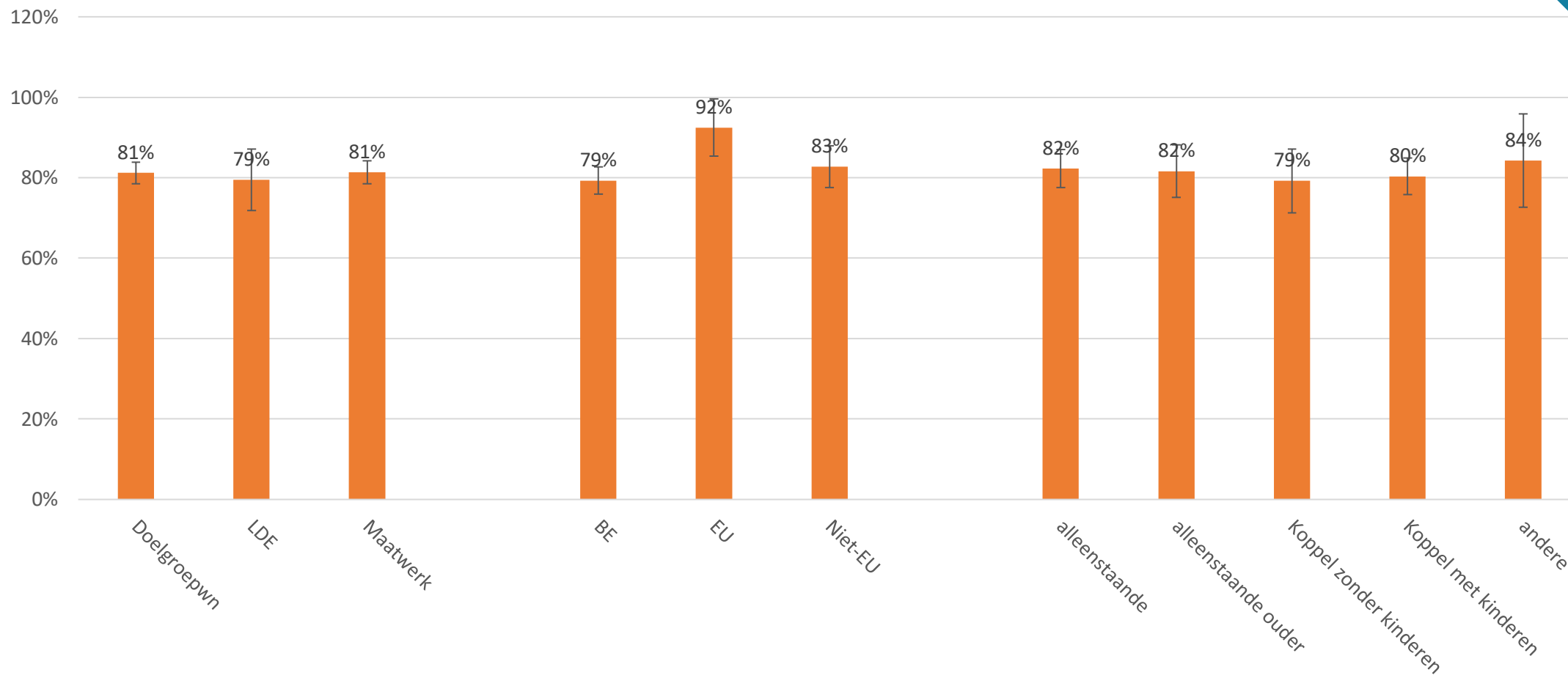
Meer of minder sinds je voor dit bedrijf werkt?

Levenstevredenheid

Survey

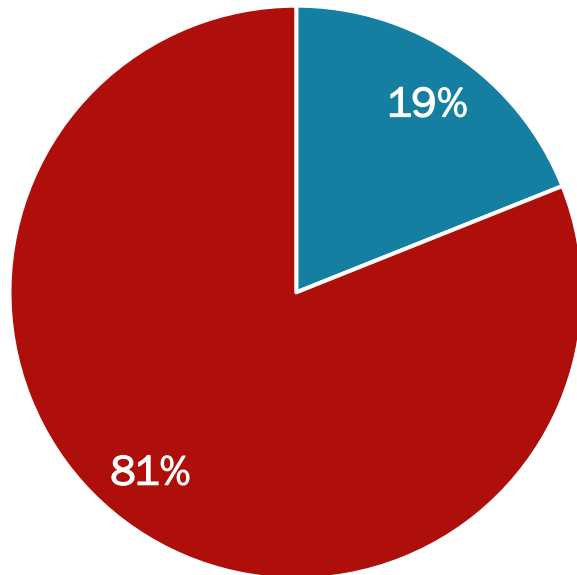
Verbetering sinds werkend voor dit bedrijf

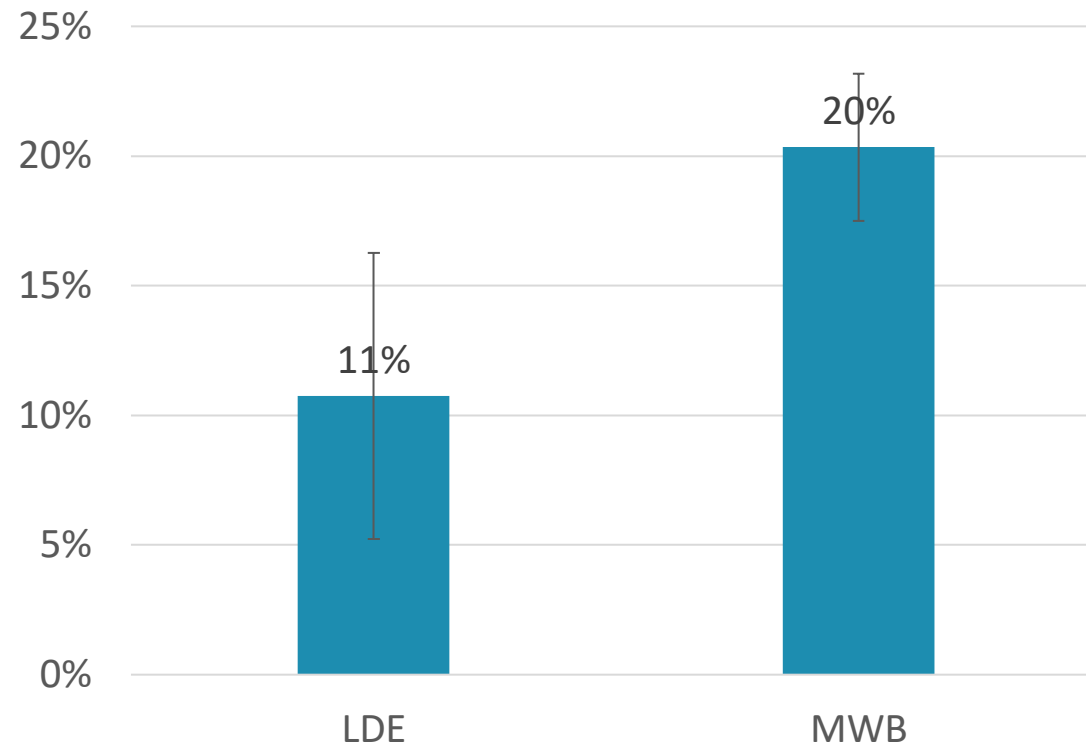
Sociaal netwerk

Survey

— Kan je bij iemand buiten het gezin terecht voor een goed gesprek?

■ Nee ■ Ja

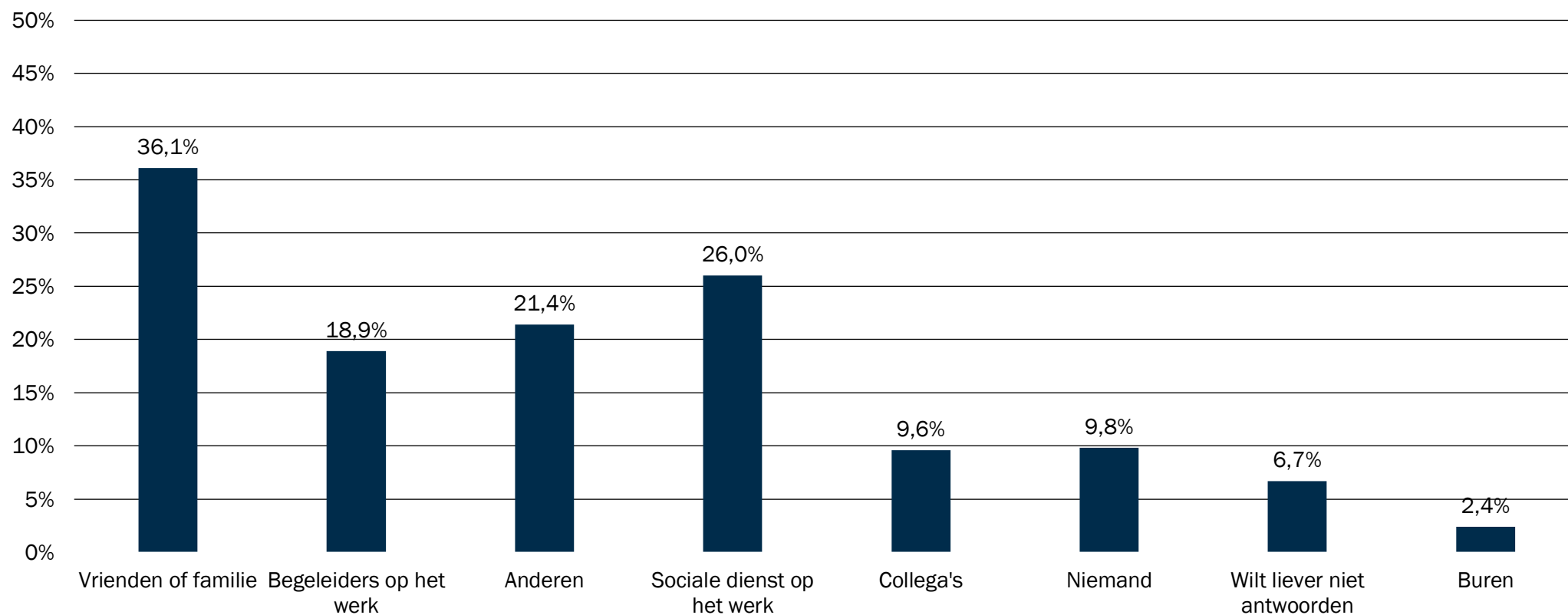

■ Nee

Sociaal netwerk

Survey

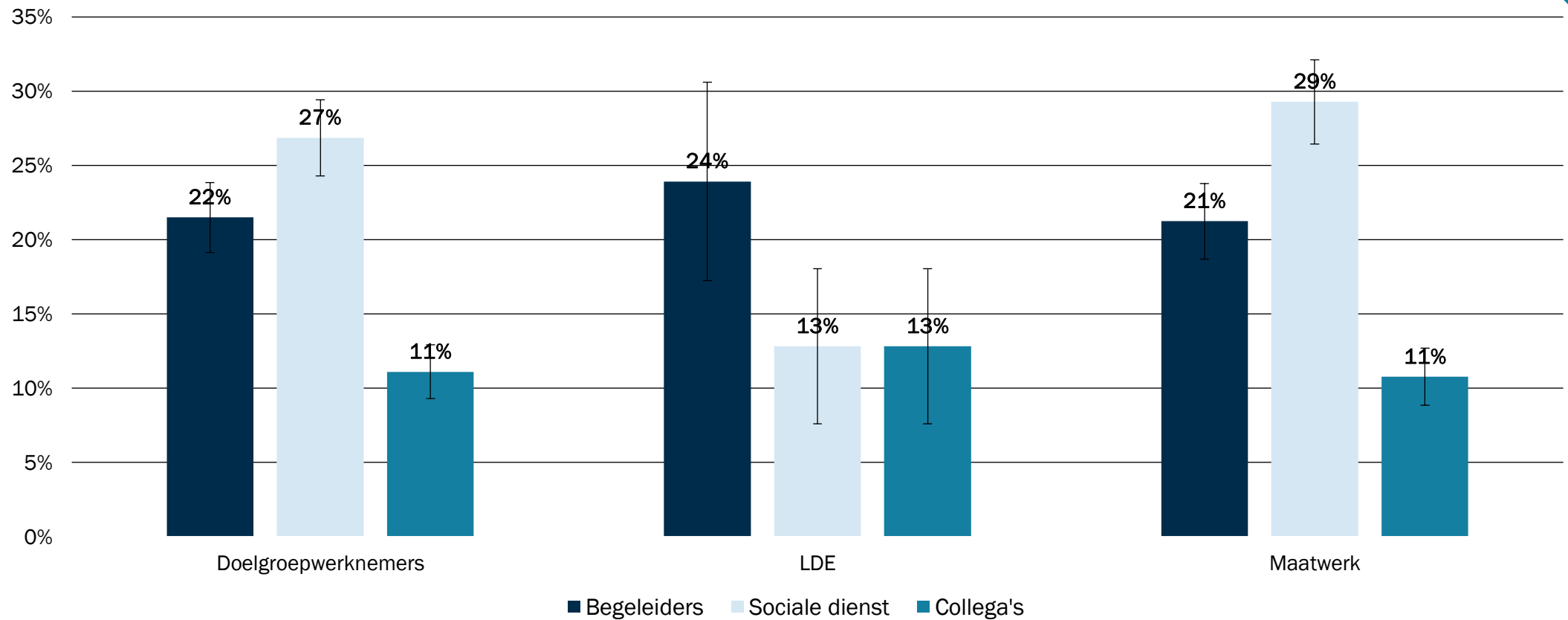
Als je vragen of problemen hebt met je energiefactuur, bij wie kan je terecht? (maatwerk)

Sociaal netwerk

Survey

Als je vragen of problemen hebt met je energiefactuur, bij wie kan je terecht?

A decorative graphic consisting of several overlapping diamond and triangular shapes in teal, red, and dark red colors, arranged in a pattern that suggests movement or a network.

“

*“Werken bij mij is echt een grote rol. Werken is ook gezond, eerlijk gezegd. Als je tussen de mensen zit, ... wij hebben een veel ergere ding gemaakt van ginder, vanwaar wij vandaan komen. **Als jij niet dat contact hebt met de mensen, geraakt alles in de put, he.**”*

Sociale economie: Schaalvergroting

Voltijdse tewerkstelling 'optimistisch scenario'

	Baseline	Scenario 1 (met indicering)*	Scenario 2 (zonder indicering)**	Verschil baseline – scenario 1	Verschil baseline – scenario 2
Omgezette SE WN***	/	97 975	118 629	/	/
Werkzaamheidsgraad****	71,59%	73,83%	74,23%	2,24pp	2,64pp
Werkloosheidsgraad****	5,21%	3,22%	2,92%	-1,99pp	-2,29pp
Armoederisico	12,46%	11,63%	11,61%	-0,83pp	-0,85pp
Netto-inkomen deciel 1*****	787,57	850,92	858,08	8,04%	8,95%

Noot: resultaten van toepassing op observaties in Vlaanderen. *Simulatievariant waarbij de langdurig werklozen en sociale bijstandsontvangers die minstens twee nadelige dimensies ervaren op de indiceringsschaal, zijn omgezet naar voltijdse sociale economie werknemers; **Simulatievariant waarbij alle langdurig werklozen en sociale bijstandsontvangers zijn omgezet naar voltijdse sociale economie werknemers; ***SE WN = sociale economie werknemers, aantallen verwijzen naar gewogen observaties; ****Percentages uitgedrukt als percentage van de totale Vlaamse populatie op beroepsactieve leeftijd (18-64); *****Maandelijks individuele inkomens; decielen berekend op basis van equivalente beschikbare inkomens in het baseline scenario.

Voltijdse tewerkstelling

Scenario 1: met toepassing van het indiceringsinstrument

	Baseline	Scenario 1 (met indicering)	Vershil baseline – scenario 1	Procentueel verschil baseline – scenario 1
Armoederisic o	58,67%	15,25%	-43,42pp	/
Maandelijks netto- inkomen	1 294,54	1 985,23	690,69	53,35%
Jaarlijks netto- inkomen	15 534,51	23 822,80	8 288,29	53,35%

Scenario 2: zonder toepassing van het indiceringsinstrument

	Baseline	Scenario 2 (zonder indicering)	Vershil baseline – scenario 2	Procentueel verschil baseline – scenario 2
Armoederisic o	55,56%	17,91%	-37,65pp	/
Maandelijks netto- inkomen	1 280,87	1 975,57	694,70	54,24%
Jaarlijks netto- inkomen	15 370,41	23 706,81	8 336,40	54,24%

Deeltijdse tewerkstelling 'pessimistisch scenario'

	Baseline	Scenario 1 (met indicering)*	Scenario 2 (zonder indicering)**	Vershil baseline – scenario 1	Vershil baseline – scenario 2
AROP	12,46%	12,33%	12,39%	-0,13pp	-0,07pp
Netto-inkomen deciel 1***	787,57	804,79	806,75	2,19%	2,44%

Noot: resultaten van toepassing op observaties die hebben aangegeven dat ze woonachtig zijn in Vlaanderen. *Simulatievariant waarbij de langdurig werklozen en sociale bijstandsonvangers die minstens twee nadelige dimensies ervaren op de indiceringsschaal, zijn omgezet naar deeltijdse sociale economie werknemers; **Simulatievariant waarbij alle langdurig werklozen en sociale bijstandsonvangers zijn omgezet naar deeltijdse sociale economie werknemers; ***Maandelijks individuele inkomens; decielen berekend op basis van equivalente beschikbare inkomens in het baseline scenario.

Deeltijdse tewerkstelling

Scenario 1: met toepassing van het indiceringsinstrument

	Baseline	Scenario 1 (met indicering)	Vershil baseline – scenario 1	Procentueel verschil baseline – scenario 1
AROP	58,67%	54,64%	-4,03pp	/
Maandelijks netto-inkomen	1.294,54	1.434,18	139,66	10,79%
Jaarlijks netto-inkomen	15.534,51	17.210,21	1.675,70	10,79%

Scenario 2: zonder toepassing van het indiceringsinstrument

	Baseline	Scenario 2 (zonder indicering)	Vershil baseline – scenario 2	Procentueel verschil baseline – scenario 2
AROP	55,56%	54,15%	-1,42pp	/
Maandelijks netto-inkomen	1.280,87	1.421,49	140,42	10,98%
Jaarlijks netto-inkomen	15.370,41	17.057,89	1.687,48	10,98%

Random allocatie 'realistisch scenario'

	Baseline*	Simulatie random allocatie	Verschil baseline – simulatie random allocatie
Omgezette SE WN**	/	27 934	/
Werkzaamheidsgraad***	71,59%	72,22%	0,63pp
Werkloosheidsgraad***	5,21%	4,67%	-0,54pp
Armoederisico	12,35%	12,12%	-0,23pp
Netto-inkomen deciel 1****	782,39	800,65	2,33%

Noot: *Baselinecijfers kunnen miniem afwijken van de baselinecijfers van voorgaande simulaties, wegens het dupliceren van de EU-SILC en de aanpassing van de wegingsfactoren; **SE WN = sociale economie werknemers, aantallen verwijzen naar gewogen observaties; ***Percentages uitgedrukt als percentage van de totale Vlaamse populatie op beroepsactieve leeftijd (18-64); ****Maandelijks individuele inkomens; decielen berekend op basis van equivalente beschikbare inkomens in het baseline scenario.

Random allocatie admin. percentages

	Baseline	Simulatie random allocatie	Vershil baseline – simulatie random allocatie	Procentueel verschil baseline – simulatie random allocatie
Armoederisico	58,32%	16,19%	-42,13pp	/
Maandelijks netto-inkomen	1.213,97	1.968,84	754,87	62,18%
Jaarlijks netto-inkomen	14.567,60	23.626,03	9.058,43	62,18%

Ervaringen van begeleiders & doelgroepwerknemers

De sociale economie geeft kansen aan wie elders weinig kansen krijgt

Wat leren we omtrent inkomen, begeleiding en extra activiteiten als mechanisme?

Drie 'mechanismen'

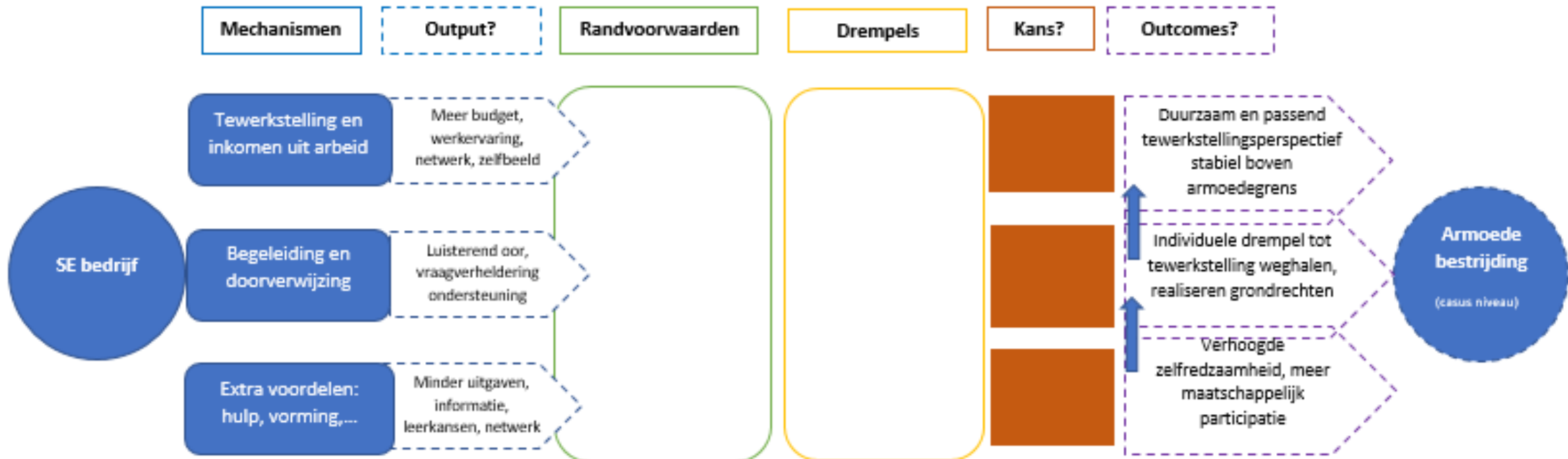
- **Tewerkstelling & inkomen uit arbeid**
  - Stabiel leven boven de armoedegrens?
  - Duurzaam tewerkstellingsperspectief?
- **Begeleiding**
  - Individuele drempels tot tewerkstelling weghalen?
  - Realiseren sociale grondrechten?
- **Extra activiteiten en voordelen**
  - Verhoogde zelfredzaamheid?
  - Sterker netwerk?
  - Maatschappelijke participatie?

In welke mate, hoe en onder welke voorwaarden heeft de SE impact op armoede?

Interviews &
Focusgroepen

Impact op armoede volgens begeleiders

SE biedt zeker kansen tot verbetering, maar is **niet dé oplossing**.

Armoede is hardnekkig: loon boven armoedegrens zorgt niet meteen voor transformatie

Meestal niet de core business & om het verschil te maken heb je **lange trajecten** nodig

Deel van sleutels liggen ook bij medewerkers zelf en bredere SML

Vaak hebben mensen al diverse andere trajecten en begeleiders: belang van **afstemmen** en **doorverwijzen**

“We bieden **extra's** maar dat zijn geen structurele oplossingen”

Impact volgens doelgroepwerknemers

Wat veranderde sinds SE?

Betere mentale gezondheid, zinvolle dagbesteding, minder isolatie

Bij aantal mensen is situatie verbeterd. Vb. meer sparen.

Bij aantal mensen niet. Vb. medische kosten, woonsituatie, onvoorziene kosten, leven duurder

“Je wordt zelf een helper voor je collega’s of klanten”

Meerwaarde van SE?

Een leerschool met minder prestatiedruk

Meer begrip en waardering

Uitwisseling tussen culturen en mensen

Nevenactiviteiten zorgen voor informele leerkanalen en fijne momenten

“Op langere termijn bloei je hier open”

Terwijl hier is het... ze geven ons als werknemers de kans om te ontwikkelen. Er wordt heel veel begeleiding... we krijgen veel begeleiding, maar het is niet zo dat ze hier om de vijf minuten van "ja, wat doe jij?" of zo achter uw gat zitten. Dat is dus heel veel minder en je mag er ook geen misbruik van maken.

Zo is mijn probleem een beetje weggevallen ook qua drank. (...) omdat ik dan voldoening had, omdat ik ook zie dat de mensen content zijn van wat wij ineen gestoken hebben. (...) het is meer iets van "doe iets met je leven." In plaats van rond te hangen.

"Ja. Ik kom hier drie keer per week praten met de mensen van de keukencrew en ik voel me daardoor goed, beter. Ik denk, deze plaats is meer dan werk voor mij. Die geeft mij zelfvertrouwen. Vroeger niet

Tewerkstelling als route uit armoede?

Uitdagingen en drempels

Gezinsinkomen in veel gevallen (nipt) boven de armoedegrens? (KUL / UA), maar...
Wegvallen sociale voordelen maakt netto verschil gevoelig kleiner, technische werkloosheid, voltijds werken niet altijd realistisch, angst voor laag pensioen, hoe duurzaam is de tewerkstelling?

Doorstroom naar NEC opvallend afwezig bij respondenten

'moeten doorstromen' ervaren als contraproductief en beangstigend, Drempels blijven (taal, medisch,..) Wel variatie naar leeftijd qua toekomstperspectief

Kansen

Inzetten op **interne doorstroom** (nieuwe quota doelgroepwerknemers)

Beleidswerk "Dit soort signalen geven we door aan leidinggevenden en koepels"

"Met een job
alleen ben je
er nog niet"
(Focusgroep)

Begeleiding voor het realiseren van grondrechten en het wegwerken van drempels tot tewerkstelling

Hoe maak je (armoede-)problematiek bespreekbaar?

Proactieve contactname of screening is beperkt – **initiatief bij medewerker**, (die lijkt dat ook te willen) maar je kan openheid creëren en signalen opvangen

Nabijheid (fysiek en mentaal) is belangrijke randvoorwaarde (vb. Aanwezigheid SD op werkvloer, je aanbod vroeg en voortdurend bekend maken)

Werkvloerbegeleider belangrijke brug (moeilijk te vinden profiel)

Wat kan men doen?

Focus ligt op vraagverheldering, **toeleiding** en opvolging

Verschillen (O & I) qua ruimte voor psychosociale begeleiding
Verschil in kennis van sociale kaart en persoonlijke contacten!

Het is veel brandjes blussen en doorverwijzen...

Begeleiding voor het realiseren van grondrechten en het wegwerken van drempels tot tewerkstelling

Uitdagingen

Veranderende **instroom** en minder controle op instroom
Begeleiders geraken ook moeilijk binnen bij **externe diensten**

Kansen

Meer investeren in **lokale samenwerking?**
Inbedding van sociale economie bedrijven in de sociale kaart?

Sterker profileren als partner in armoedebestrijding?
Niet naar klanten en doelgroep, maar wel naar lokale partners

“Onze doelgroep wordt steeds zwakker, waar we vroeger veel meer tijd hadden om sociale problematieken aan te pakken (...), moeten we nu veel meer tijd steken in effectief samenwerken, dingen aanleren op de werkvloer etc; waardoor we sneller moeten doorverwijzen, dat is weer een nieuwe ondersteuner etc; (...)
” (Focusgroep #3, Li)

Ik zou graag een sterker persoonlijk netwerk hebben, dat heb je echt wel nodig precies.

Extra 'voordelen'

Materiële voordelen Voeding, elektrische fiets, Groepsaankopen, Vervoersmogelijkheden - veel variatie op basis van activiteiten en lokaal netwerk

Informatie en vorming Taalbaden, Belastingen, energiefacturen, digivaardigheden.
Niet altijd op maat, niet altijd heel effectief – kan openheid creëren rond armoede en inclusie

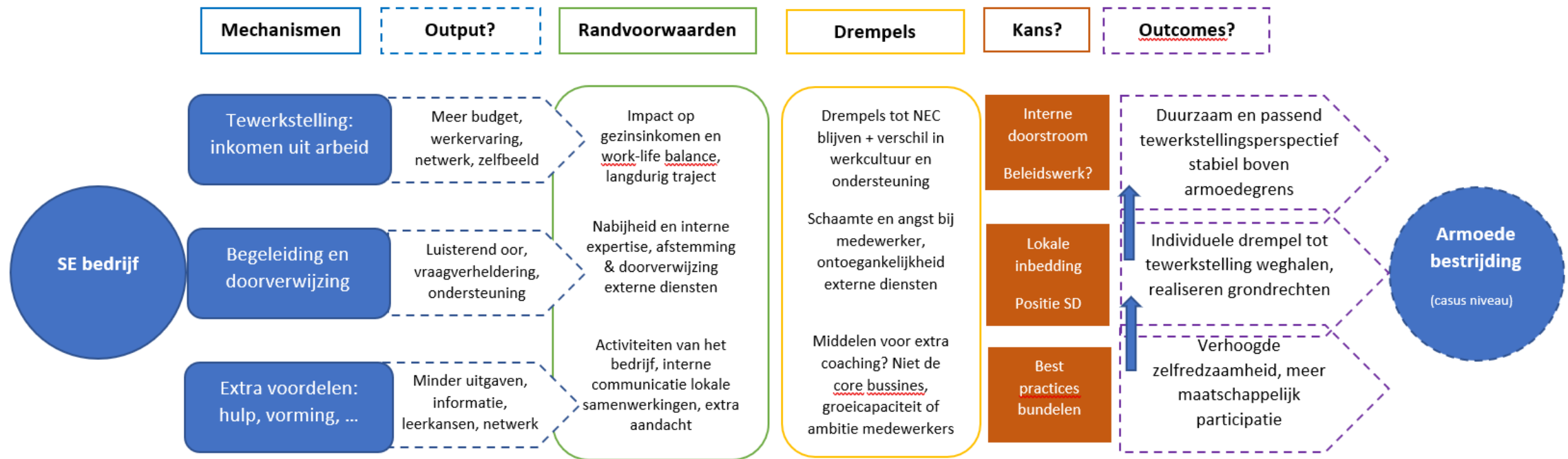
Vrijetijdsaanbod Vb. cultuurparticipatie
Verder doorbreken isolatie en versterken netwerk

Kansen

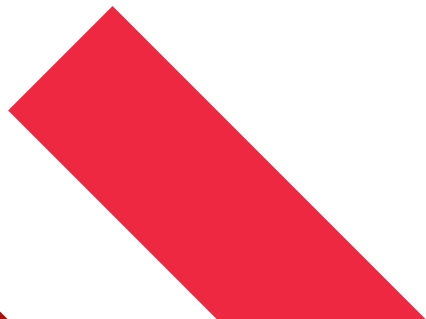
Bundelen van best practices – **uitwisselen van kennis**
SE als '**vindplaats**' voor andere organisaties (begeleidingsaanbod)

Samenvatting: terug naar het logisch model

Conclusies

Conclusies

Doelgroepwerknemers in de sociale economie zijn zeer kwetsbaar

Doelgroepwerknemers zijn zeer kwetsbaar, ook in vergelijking met personen in armoede in Vlaanderen

- Veel groter armoederisico
- Veel groter subjectief armoederisico en gevoel niet rond te komen
- Slechtere huisvesting
- Kleiner sociaal netwerk
- Minder levenstevredenheid

- ... en sociaaldemografische kenmerken die weinig kansen bieden op de arbeidsmarkt, in het bijzonder een lagere scholingsgraad

Conclusies

De sociale economie heeft een directe impact op het armoederisico van doelgroepwerknemers

- Werken in de sociale economie doet het armoederisico substantieel dalen
- ...maar de relatie tussen werk en armoede is complex en dat geldt evenzeer voor de sociale economie
- ‘Gewoon’ mensen laten instromen is onvoldoende om grote impact te realiseren:
  - Wat is het arbeidsregime (voltijds/deeltijds)?
  - Wat is de gezinssituatie en werksituatie van de eventuele partner?
  - Quid werkloosheidsval?

Conclusies

De sociale economie verbetert de context van de doelgroepwerknemers

- De impact gaat breder dan louter het inkomensaspect
  - Doelgroepwerknemers geven aan een verbetering te ervaren in tal van levensdomeinen,
- Belangrijk: de sociale economie biedt kansen aan kwetsbare mensen die in het reguliere circuit geen kansen krijgen
  - De controlegroep laat geen toename van het aandeel arbeidsinkomen in het totale gezinsinkomen zien

Conclusies

De sociale heeft veel potentieel maar terugdringen van armoede vergt substantiële inspanningen

- De scenario's voor opschaling laten het potentieel zien voor kwetsbare mensen
- Bij een maximale opschaling tot 100.000 neemt het armoederisico van de groep zelf sterk af, met wel 75%, maar blijft het macro-effect op het armoederisico beperkt met een daling van 12,5% tot 11,6% op Vlaams niveau.
- Dat houdt verband met systemische factoren: het niveau van de minimumlonen en van de kinderbijslagen in combinatie met het fiscale en parafiscale regime waardoor voor gezinnen met kinderen laagbetaalde arbeid vaak ontoereikend is
- 'Werk' als oplossing voor armoede is veel genuanceerder dan vaak wordt aangenomen
- Dé hamvraag is: wat is het effect op de lange termijn?

Aanbevelingen

Aanbevelingen

Voor SE bedrijven

Sterker inzetten op de inbedding van sociale economiebedrijven in lokale netwerken van hulp- en dienstverlening.

Het potentieel van sociale economiebedrijven als ‘vindplaats’ van de doelgroep voor andere organisaties sterker uitspelen, door bijvoorbeeld informatiesessies over belastingen, premies, enz.

Voor de sector (koepels)

Inspirerende inspanningen en ‘extra voordelen’ voor de doelgroepwerknemers zichtbaar maken en uitwisseling organiseren

Meer ondersteuning voor het leren over organisaties heen, zeker over het organiseren van ‘interne doorstroom’ en het ‘armoedegevoelig’ werken, gesprekken gebruiken als ‘screeningsmoment’ en het implementeren van ervaringskennis. Welke bruikbare tools en handvaten worden er al gebruikt binnen andere organisaties en waarvoor?

Signaalfunctie: e.g. rond werken laten renderen, instroom-doorstroom verhaal,...

Aanbevelingen

Voor het beleid

Verbeteringen in het fiscale en parafiscale regime van mensen die zich onderaan de arbeidsmarkt bevinden → Voorwaarde om impact van werken in de sociale economie op het Vlaamse armoederisico te versterken

Uitbreiding aantal plaatsen in de sociale economie

Belangrijke rol voor sociale diensten en werkvloerbegeleiders

Bouwen op deze data-infrastructuur: nu kunnen we enkel korte termijn effecten zien en zitten verschillende elementen nog niet in de analyse (bvb. Schuldbemiddeling). Dit onderzoeksmatig blijven opvolgen biedt hefboomen voor toekomstig beleid